

Opolskie Centrum Rozwoju Gospodarki

**RAPORT - BADANIE WPŁYWU
PANDEMII COVID-19
NA MOŻLIWOŚCI INWESTYCYJNE
PRZEDSIĘBIORSTW
W WOJEWÓDZTWIE OPOLSKIM**

RAPORT

2022

Zawartość

I.	Wprowadzenie (uzasadnienie znaczenia badania, podstawa teoretyczna).....	3
II.	Założenie ogólne dotyczące badania.....	4
III.	Wpływ pandemii COVID-19 na możliwości inwestycyjne przedsiębiorstw w województwie opolskim – MODUŁ – od 1-13	10
1.	Ogólny stan gospodarki województwa opolskiego z wykorzystaniem wskaźnika PMI.....	10
2.	Formy pomocy finansowej dla przedsiębiorstw.....	21
3.	Ocena ekonomiczna.....	45
4.	Zatrudnienie.....	52
5.	Innowacyjność i nowe rozwiązania.....	56
IV.	Analiza korelacji i regresja – wybrane obszary istotne statystycznie	60
V.	Zalecenia i rekomendacje na podstawie analizy danych, pozyskanych z ankiety badawczej	74
	Bibliografia.....	78
	Spis rysunków	78
	Spis tabel.....	78
	Spis wykresów	80

I. Wprowadzenie (uzasadnienie znaczenia badania, podstawa teoretyczna)

Uzasadnienie badania.

Zgodnie z głównymi założeniami polityki Unii Europejskiej, regionalne systemy wspierania przedsiębiorczości mają kluczową rolę w realizacji polityki rozwoju, tym samym przyczyniając się do rozwoju przedsiębiorczości oraz do rozszerzania powiązań przedsiębiorstw z otoczeniem zewnętrznym. Władza regionalna, poprzez instytucje, stara się tworzyć warunki do skutecznego działania i wspierania gospodarki regionalnej oraz wpływania i wzmacniania obszarów, które potrzebują takiego wsparcia. Do działań tych zaliczamy wsparcie innowacyjności - a tu w szczególności Eko-innowacje; inwestycje w zakresie odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej; wsparcie rozwoju cyfrowego organizacji oraz wsparcie otoczenia biznesu i towarzyszących mu inicjatyw. W związku z rozpoczynającą się nową perspektywą finansowania 2021-2027, władze regionalne dokonują szerokich konsultacji i badań w obszarze przedsiębiorczości, aby zbadać problemy związane z rozwojem i inwestycjami. Aktualnie, w dobie pandemii oraz wojny w Ukrainie, nastroje w gospodarce są bardzo zróżnicowane. Trudno jest mówić o tzw. normalności w prowadzeniu biznesu. Doświadczenia regionów wskazują, że wszędzie nastąpiły zmiany. Przedsiębiorstwa radykalnie skróciły horyzont czasowy do minimum i przygotowują się na dalsze trudności. Przedsiębiorstwa działają, ale minimalizują wszelkie ryzyka, przyjmując postawę oczekiwania i obserwowania. W tych warunkach firmy starają się nie wykonywać nowych ruchów strategicznych, nie wprowadzają innowacji, nie eksperymentują, wstrzymują inwestycje. Przedsiębiorstwa zmuszone pandemią i wojną, eksperymentują z różnymi formami hybrydowej pracy. Poczuciu odpowiedzialności za firmę, za pracowników i za przyszłość, zaczyna towarzyszyć poczucie wyczerpywania się rezerw psychicznych.

Cel badania.

Celem głównym badania jest zbadanie aktualnego stanu opolskich przedsiębiorstw i ich skłonności do procesów inwestycyjnych w przedsiębiorstwie, skłonność do inwestycji w okresie pandemii i próba korelacji do nowego okresu programowania.

- działalność innowacyjna
- skłonność do inwestowania – podejmowanie ryzyka
- sytuacja ekonomiczna przedsiębiorstw

II. Założenie ogólne dotyczące badania

1. Ogólne założenia metodologiczne

Głównym celem badania było zbadanie aktualnego stanu opolskich przedsiębiorstw i ich skłonności do procesów inwestycyjnych. Ponadto celem badania była analiza skłonności do inwestycji w okresie pandemii COVID-19 oraz próba korelacji z założeniami do nowego okresu programowania. Badaniu poddano następujące obszary:

- działalność innowacyjna
- skłonność do inwestowania – podejmowanie ryzyka
- sytuacja ekonomiczna/finansowa przedsiębiorstw

W ramach badania postawiono szereg pytań badawczych m.in.:

P1 Z jakich form pomocy finansowej najchętniej skorzystałyby przedsiębiorstwa w województwie opolskim do 2025 roku?

P2 Z jakich form pomocy finansowej do tej pory korzystały przedsiębiorstwa w województwie opolskim?

P3 Jak oceniają swoją kondycję finansową przedsiębiorstwa w województwie opolskim?

P4 Jak kształtuje się struktura zatrudnienia w przedsiębiorstwach w województwie opolskim i w jakim stopniu pandemia COVID-19 wpłynęła na stan zatrudnienia oraz plany związane z zatrudnieniem?

P5 Jak oceniają swoją sytuację ekonomiczną przedsiębiorstwa w województwie opolskim?

P6 Jakie są plany inwestycyjne przedsiębiorstw w województwie opolskim?

P7 Jak kształtowała się dotychczasowa działalność innowacyjna przedsiębiorstw w województwie opolskim oraz jakie były jej efekty?

Zakres terytorialny badania obejmował województwo opolskie. Zakres podmiotowy badania obejmował przedsiębiorstwa w województwie opolskim. Samo badanie realizowane było z właścicielami przedsiębiorstw lub w uzasadnionych przypadkach z osobami wskazanymi jako kompetentne i posiadające wystarczającą wiedzę, aby wziąć udział w badaniu.

2. Dobór próby w badaniu

Na etapie projektowania badania założono, że próba podawcza powinna wynosić min. 1000 respondentów. Ostatecznie badanie zrealizowano za na próbie $n=1415$. Próba była reprezentatywna ze względu na wielkość przedsiębiorstw (w podziale na mikro, małe, średnie) oraz sekcję PKD. Badanie zrealizowano w terminie od styczeń 2022 do kwiecień 2022.

Strukturę próby ze względu na przynależność do sekcji PKD przedstawiono w tabeli nr 1 oraz bardziej szczegółowo w tabeli nr 2.

Tabela 1. Struktura próby ze względu na sekcję PKD reprezentowaną przez przedsiębiorstwo.

Branża	Liczba przedsiębiorstw	Udział procentowy
A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	35	2,47%
B Górnictwo i wydobywanie	1	0,07%
C Przetwórstwo przemysłowe	131	9,26%
D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	3	0,21%
E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	4	0,28%
F Budownictwo	203	14,35%
G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	309	21,84%
H Transport i gospodarka magazynowa	72	5,09%
I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	40	2,83%
J Informacja i komunikacja	32	2,26%
K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	40	2,83%
L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	122	8,62%
M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	117	8,27%
N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	44	3,11%
O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	12	0,85%
P Edukacja	49	3,46%
Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	73	5,16%
R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	29	2,05%
S Pozostała działalność usługowa	99	7,00%
Razem	1415	100%

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 2. Szczegółowa przynależność respondentów do poszczególnych sektorów

	Częstość	Procent
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		
Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	30	85,7
Leśnictwo i pozyskiwanie drewna	5	14,3
Ogółem	35	1
Górnictwo i wydobywanie		
Działalność usługowa wspomagająca górnictwo	1	0,1
Ogółem	1	1
Przetwórstwo przemysłowe		
Produkcja artykułów spożywczych	12	9,2
Produkcja wyrobów tekstylnych	4	3,1
Produkcja odzieży	3	2,3
Produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych	1	0,8
Produkcja wyrobów z drewna oraz korka	10	7,6
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	5	3,8
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	1	0,8
Wytwarzanie i przetwarzanie koksu i produktów rafinacji ropy naftowej	1	0,8
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	5	3,8
Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych	1	0,8
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	3	2,3
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	6	4,6
Produkcja metali	14	10,7
Produkcja metalowych wyrobów gotowych	14	10,7
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	4	3,1
Produkcja urządzeń elektrycznych	2	1,5
Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	4	3,1
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep	2	1,5
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	3	2,3
Produkcja mebli	12	9,2
Pozostała produkcja wyrobów	16	12,2
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	8	6,1
Ogółem	131	1
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją		
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	1	25
Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców	2	50

Działalność związana z rekultywacją i pozostała działalność usługowa związana z gospodarką odpadami	1	25
Ogółem	4	1
Budownictwo		
Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	59	29,1
Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	19	9,4
Roboty budowlane specjalistyczne	125	61,6
Ogółem	203	1
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle		
Handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	60	19,4
Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	107	34,6
Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	142	46
Ogółem	309	1
Transport i gospodarka magazynowa		
Transport lądowy oraz transport rurociągowy	59	81,9
Magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport	13	18,1
Ogółem	72	1
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi		
Zakwaterowanie	19	47,5
Działalność usługowa związana z wyżywieniem	21	52,5
Ogółem	40	1
Informacja i komunikacja		
Działalność wydawnicza	6	18,8
Działalność związana z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych	2	6,3
Telekomunikacja	3	9,4
Działalność związana z oprogramowaniem	17	53,1
Działalność usługowa w zakresie informacji	4	12,5
Ogółem	32	1
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		
Finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych	25	62,5
Ubezpieczenia, reasekuracja oraz fundusze emerytalne, z wyłączeniem obowiązkowego ubezpieczenia społecznego	8	20
Działalność wspomagająca usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne	7	17,5
Ogółem	40	1
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		
Działalność prawnicza, rachunkowo-księgową	42	35,9
Działalność firm centralnych (head offices); doradztwo	5	4,3

związane z zarządzaniem		
Działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne	23	19,7
Badania naukowe i prace rozwojowe	2	1,7
Reklama, badanie rynku i opinii publicznej	6	5,1
Pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	34	29,1
Działalność weterynaryjna	5	4,3
Ogółem	117	1
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca		
Wynajem i dzierżawa	9	20,5
Działalność związana z zatrudnieniem	7	15,9
Działalność organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostała działalność usługowa	7	15,9
Działalność detektywistyczna i ochroniarska	10	22,7
Działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni	8	18,2
Działalność związana z administracyjną obsługą biura i pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działań	3	6,8
Ogółem	44	1
Opieka zdrowotna i pomoc		
Opieka zdrowotna	48	65,8
Pomoc społeczna z zakwaterowaniem	15	20,5
Pomoc społeczna bez zakwaterowania	10	13,7
Ogółem	73	100%
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		
Działalność twórcza związana z kulturą	10	34,5
Działalność bibliotek, archiwów, muzeów oraz pozostała działalność związana z kulturą	13	44,8
Działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna	6	20,7
Ogółem	29	100%
Pozostała działalność usługowa		
Działalność organizacji członkowskich	48	48,5
Naprawa i konserwacja komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego	3	3
Pozostała indywidualna działalność usługowa	48	48,5
Ogółem	99	100%

Źródło: opracowanie własne

Strukturę próby ze względu na wielkość przedsiębiorstwa przedstawiono w tabeli poniżej

Tabela 3. Struktura próby ze względu na wielkość przedsiębiorstwa

Liczba zatrudnionych pracowników	Liczba przedsiębiorstw	Udział procentowy
Jednoosobowa działalność gospodarcza	191	13%

Od 1 do 9 osób	378	27%
Od 10 do 49 osób	497	35%
Od 50 do 249 osób	349	25%
ogółem	1415	100%

Źródło: opracowanie własne

3. Sposób realizacji badania

Badania przeprowadzone zostały z wykorzystaniem kwestionariusza ankiety. W celu realizacji badania skorzystano z realizacji ankiety drogą telefoniczną (CATI- computer assisted telephone interview) oraz drogą internetową (CAWI – computer assisted web interview) w sytuacji, gdy po pierwszym kontakcie telefonicznym respondent poprosił o umożliwienie mu samodzielnego wypełnienia ankiety.

Badania CATI charakteryzują się często kilkukrotnym nawiązywaniem kontaktu z respondentem. Pierwszy kontakt ma często na celu ustalenie właściwego terminu przeprowadzenia badania oraz przekazanie głównego celu badania. Kluczową decyzją podczas realizacji badania tą metodą jest ustalenie liczby prób nawiązania kontaktu z respondentem w celu przeprowadzenia pełnego badania. Badania metodą CATI pozwalają na realizację badania w relatywnie krótkim czasie, gdzie rozproszenie geograficzne respondentów nie ma znaczenia. Dużą zaletą jest również możliwość wyjaśnienia ewentualnych wątpliwości, jakie respondent może mieć przy udzielaniu odpowiedzi na pytania. Zmniejsza się również prawdopodobieństwo popełnienia błędu podczas wypełniania ankiety, ponieważ kwestionariusz uzupełniany jest przez wcześniej przeszkolonego ankietera. Technika ta ma jednak również pewne ograniczenia. Cechuje się relatywnie niskim odsetkiem zwrotu, tzn. trzeba skontaktować się ze zdecydowanie większą liczbą respondentów niż wynosi wielkość próby, ponieważ znaczna część respondentów odmawia udziału w badaniu bądź niemożliwe jest nawiązanie pierwszego kontaktu z respondentem, gdyż często wykorzystywane operaty losowania zawierają szereg nieaktualnych rekordów i kontaktów. Kolejnym ograniczeniem jest brak możliwości rejestrowania komunikatów pozawerbalnych, które jednak w kontekście analizowanego problemu badawczego były nieistotne.

W badaniach CAWI wykorzystuje się strony internetowe, na których przygotowywany jest kwestionariusz ankiety. Następnie generowany jest link do ankiety, który udostępniany jest respondentom. Ze względu na generalnie niski odsetek zwrotu ankiet dystrybuowanych tą drogą, zaleca się nawiązanie wcześniejszego kontaktu telefonicznego z respondentem, co uczyniono w niniejszym badaniu. Do zalet realizacji badania należy możliwość realizacji badania wśród rozproszonej populacji, jak również umożliwienie wypełnienia kwestionariusza ankiety w terminie dogodnym dla respondenta. Ze względu jednak na pewne ograniczenia, związane z metodą (m.in. niską zwrotność, brak możliwości wyjaśnienia niepewności, brak przeszkolenia respondenta czy obawy o anonimowość badania) tę formę wypełniania kontaktu stosowano jedynie jako metodę uzupełniającą, stanowiącą mniej niż 10% respondentów.

III. Wpływ pandemii COVID-19 na możliwości inwestycyjne przedsiębiorstw w województwie opolskim – MODUŁ – od 1-13

1. Ogólny stan gospodarki województwa opolskiego z wykorzystaniem wskaźnika PMI

Wskaźnik PMI - definicja

Wskaźnik PMI to skrót z angielskiego Purchasing Managers Index. Oznacza on indeks nabywczy menedżerów/właścicieli firm. Pokazuje więc on aktywności menedżerów/właścicieli, którzy nabywają różne dobra i usługi na rynku. PMI to jeden z najważniejszych wskaźników gospodarczych, ponieważ pokazuje aktywność finansową poszczególnych podmiotów rynkowych i gospodarczych.

Purchasing Managers Index jest uznawany za wskaźnik wyprzedzający koniunktury poszczególnych gospodarek. Pokazuje, jak będzie kształtować się gospodarka, a także jak będzie wyglądać PKB. Wyniki, jakie zostają ukazane w czasie badania PMI np. danego kraju/regionu, są niejako zapowiedzią tego, jak może wyglądać niebawem PKB. W sytuacji, gdy wzrasta zapotrzebowanie na nabycie dóbr i usług, można przypuszczać, że niebawem nastąpią wzrosty całej gospodarki. A tym samym w górę poszybuje PKB danego kraju. Dlatego właśnie indeks PMI nazywa się wskaźnikiem wyprzedzającym koniunktury.

Interpretacja wskaźnika PMI

Indeks PMI może przyjmować różne wartości. Jego przedział waha się od 0 do 100 punktów. Zazwyczaj znajduje się na poziomie od 40 do 60 punktów. Wynik indeksu na poziomie **50 pkt** jest określanej tzw. **punktem neutralnym**. Z kolei z wysokim indeksem PMI mamy do czynienia wtedy, gdy wartość wskaźnika wynosi powyżej 50 punktów. Jest to sygnał pozytywny, ponieważ pokazuje, że w określonym sektorze gospodarki mamy do czynienia ze wzrostem aktywności ekonomicznej, z napływem kapitału z zagranicy. Wysoki indeks PMI przekłada się na wzmocnienie się waluty krajowej. Natomiast niski wskaźnik PMI występuje wtedy, gdy jego wartość wynosi mniej niż 50 punktów. W przypadku niskiego wskaźnika PMI mamy sytuację odwrotną od opisanej powyżej. Następuje spadek aktywności finansowej w danym sektorze gospodarki, a im niższy wskaźnik PMI, tym jednocześnie niższa aktywność ekonomiczna. Gdy indeks PMI spadnie do **43 punktów**, wtedy mamy do czynienia ze **stagnacją**. W przypadku zastoju można spodziewać się wzrostu bezrobocia.

W związku z powyższym, im niższy wskaźnik PMI, tym większa szansa na negatywne zmiany w gospodarce, które mogą doprowadzić do kryzysu. Z kolei im wyższy wskaźnik, tym lepsza koniunktura.

Stan aktualny wskaźnika PMI dla województwa opolskiego

Wskaźnik PMI dla województwa opolskiego stan aktualny - **45**

Wskaźnik PMI dla województwa opolskiego prognoza na koniec 2022 - **44**

Wskaźnik PMI dla województwa opolskiego prognoza do 2025 - **37**

POLSKA

Wskaźnik PMI dla POLSKI stan aktualny - 44

Wskaźnik PMI dla POLSKI stan aktualny w przemyśle - 48

Stan aktualny woj. opolskiego jest powyżej średniej w Polsce. Poziom 45 pkt. wskazuje, że przedsiębiorstwa zbliżają się do granicy 43 pkt. Stanowiących wejście w okres stagnacji. Należy zauważyć, że prognoza na koniec 2022 roku nie jest dla przedsiębiorców optymistyczna - wskaźnik spada o 1 pkt. do wartości 44 pkt. Z dużym niepokojem należy patrzeć na przyszłość, gdzie wskaźnik PMI spada aż do wartości 37 pkt. Oznacza to, że przedsiębiorstwa bardzo pesymistycznie oceniają przyszłość do roku 2025. Poziom 37 pkt. to dla opolskich przedsiębiorstw okres stagnacji, a - co za tym idzie - brak inwestycji i perspektywa zwolnienia pracowników.

Dla porównania obecnej sytuacji, możemy przytoczyć badania wykonane w 2017 roku dla Opolskiego Centrum Rozwoju Gospodarki.

Wskaźnik PMI w roku 2017 – 68 pkt.

Wskaźnik PMI prognoza 2018 – 70 pkt.

Widać wyraźnie, że przedsiębiorcy badania w tym okresie wykazywali bardzo duży optymizm, związany z prowadzeniem działalności. Sytuację w roku 2017 ocenili bardzo wysoko. Ponad 300 przedsiębiorstw wskazało duży poziom aktywności gospodarczej.

Źródło:

Raport - Badanie optymizmu przedsiębiorców na terenie województwa opolskiego dla Opolskiego Centrum Rozwoju Gospodarki, Agnieszka Lazik, Sandra Rochr, Kamil Janik, Patryk, Maciejewski, Piotr Marynowicz, 2017
Badanie wykonane przez studentów Politechniki Opolskiej Wydziału Ekonomii i Zarządzania.

Próba badawcza 483 (grupa przedsiębiorstw dobrana losowo)

Największą grupę ankietowanych stanowili usługodawcy – 32,1% ankietowanych. Na drugim miejscu znaleźli się przedsiębiorcy, zajmujący się handlem 17,9%. Kolejną grupą byli właściciele firm z zakresu budownictwa – 13,4%. 12,7% ankietowanych zajmuje się przemysłem i produkcją. Rolnicy, leśnicy obejmowali z kolei 9% próby badawczej. Nieco mniej ankietowanych zajmuje się turystyką oraz działaniami z obszaru zakwaterowania i

gastronomii – 8,2%. Zaledwie 3,7% badanych przedsiębiorców prowadzi działalność finansową i ubezpieczeniową, a także obsługę rynku nieruchomości.

Wielkość próby co do wielkości przedsiębiorstwa. Najczęściej spotykanymi są mikroprzedsiębiorstwa – w liczbie wszystkich badanych jest 71,8 % firm tego typu. Przedsiębiorstwa małe osiągnęły pułap 17,6 %. Pozostałe 2 rodzaje przedsiębiorstw osiągnęły następujące rezultaty – przedsiębiorstwa średnie (6,9 %) oraz przedsiębiorstwa duże (3,8 %).

Analiza wskaźnika PMI dla powiatów

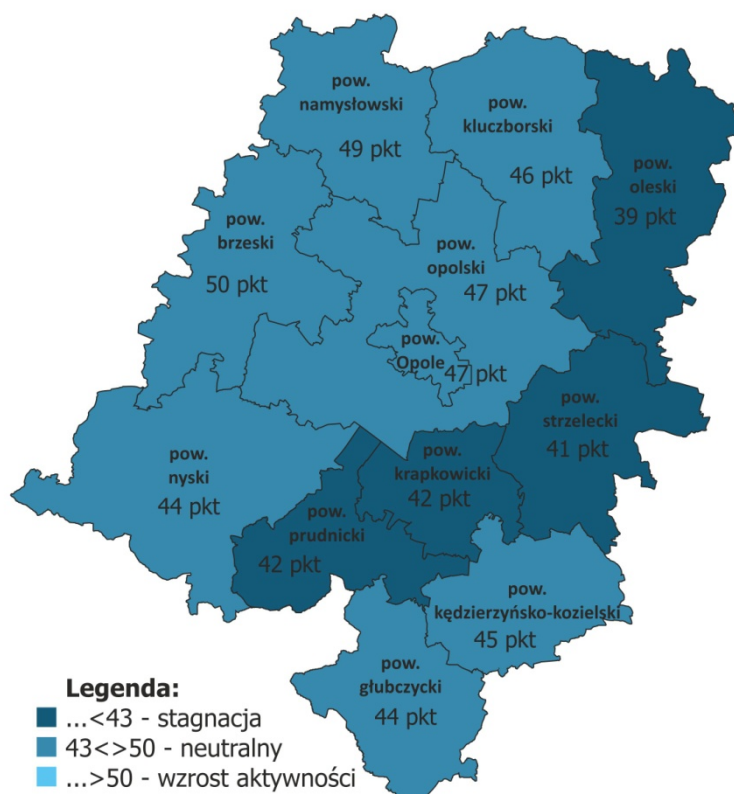
Poniższa tabela prezentuje wyniki wskaźnika PMI dla poszczególnych powiatów, gdzie wartość poniżej 43 punktów wskazuje na stagnację gospodarczą w regionie, poziom 43-50 pkt. to wartość neutralna, a wartość powyżej 50 punktów wskazuje poziom wzrostu gospodarczego.

Tabela 4. Wskaźnik PMI dla powiatów

Powiat	PMI – stan aktualny I połowa 2022 pkt.	PMI - prognoza do 2025 roku pkt.
brzeski	50	30
namysłowski	49	50
opolski	47	36
m. Opole	47	34
kluczborski	46	46
kędzierzyńsko-kozielski	45	37
głubczycki	44	28
nyski	44	37
krapkowicki	42	44
prudnicki	42	47
strzelecki	41	29
oleski	39	50

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 1. PMI – stan aktualny I połowa 2022 [pkt.]

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 2. PMI - prognoza do 2025 roku [pkt.]

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 5. Wskaźnik PMI dla powiatów oraz % PKB – porównanie/ranking

Powiat	PMI – stan aktualny I połowa 2022 pkt.	% PKB – 2020 [miejsce w rankingu]
brzeski	50	7,8 [5]
namysłowski	49	3,6 [11]
opolski	47	13,1 [2]
m. Opole	47	22,1 [1]
kluczborski	46	6,0 [8]
kędzierzyńsko-kozielski	45	10,5 [3]
głubczycki	44	3,4 [12]
nyski	44	9,9 [4]
krapkowicki	42	6,4 [7]
prudnicki	42	3,6 [10]
strzelecki	41	7,7 [6]
oleski	39	5,9 [9]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Raportu Dorota Ciołek, Jacek Szlachta - Produkt krajowy brutto w powiatach i subregionach województwa opolskiego – wnioski dla polityki regionalnej

Z powyższej tabeli, dotyczącej stanu przedsiębiorstw w 2022 roku wynika, że 8 powiatów i miasto Opole znajduje się powyżej 43 pkt., mówiących o stanie neutralnym. Przedsiębiorstwa z 4 powiatów (krapkowicki, prudnicki, strzelecki oraz oleski) znajdują się w obszarze stagnacji - ich wskaźnik jest poniżej 43 pkt., a najgorszy z nich to poziom 39 pkt. Ogólnie należy zauważyć, że przedsiębiorstwa po okresie pandemii bardzo dobrze poradziły sobie z sytuacją kryzysową. Żadne przedsiębiorstwa w poszczególnych powiatach nie przekroczyły wskaźnika 50 pkt., stanowiących wzrost aktywności. Wartym zauważenia jest fakt bardzo dobrego wyniku powiatów brzeskiego i namysłowskiego, gdzie w przypadku rankingu PKB powiat namysłowski wypada na 11 miejscu w rankingu. Jeśli natomiast uwzględnimy fakt wzrostu PKB na przestrzeni 2004-2020 (tabela 3) to powiat namysłowski zajmuje 1 miejsce w rankingu. Wniosek jest taki, że pomimo wolnego wzrostu powiat namysłowski cały czas ma tendencję wzrostową, a to z kolei przekłada się na optymizm przedsiębiorców w tym regionie. Z analizy wynika, że „najbiedniejsze” powiaty to: kluczborski, oleski, namysłowski, prudnicki, głubczycki.

Tabela 6. Wskaźnik PMI dla powiatów - prognoza do 2025 roku /ranking

Powiat	PMI - prognoza do 2025 roku pkt.	Wzrost PKB 2004-2020 [miejsce w rankingu]
namysłowski	50	176,9 [3]
oleski	50	179,5 [1]
prudnicki	47	151,0 [9]
kluczborski	46	151,3 [8]
krapkowicki	44	157,1 [6]
kędzierzyńsko-kozielski	37	136,0 [11]
nyski	37	154,6 [7]
opolski	36	175,4 [4]
m. Opole	34	126,0 [12]
brzeski	30	163,6 [5]
strzelecki	29	177,4 [2]
głubczycki	28	142,8 [10]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Raportu Dorota Ciołek, Jacek Szlachta - Produkt krajowy brutto w powiatach i subregionach województwa opolskiego – wnioski dla polityki regionalnej

Nieco inaczej należy spojrzeć na sytuację przyszłościową. Tabela 3 prezentuje ranking powiatów i optymizm przedsiębiorców co do rozwoju do roku 2025. Optymizm wykazują przedsiębiorcy tylko z 5 powiatów, gdzie wskaźnik PMI jest powyżej 43 punktów. Przedsiębiorcy z pozostałych powiatów bardzo pesymistycznie oceniają to, co będzie się działo w polskiej gospodarce. Podkreślenia wymaga fakt, że badanie wykonywane zostało w miesiącach styczeń-kwiecień 2022, kiedy już przedsiębiorcy zaczęli odczuwać skutki wojny, która rozpoczęła się 24 lutego 2022 roku pomiędzy Rosją a Ukrainą. W tym czasie do przedsiębiorców docierały informacje, dotyczące sankcji, jakie nałożyła Unia Europejska na Rosję, co przełożyło się na wstrzymanie dostaw surowców do Polski. Kolejną informacją negatywną była wciąż rosnąca inflacja, która przełożyła się na wysoki poziom cen. Brak reakcji rządzących na taki stan rzeczy oraz spóźnione działania banku centralnego powodują, że przedsiębiorcy bardzo pesymistycznie oceniają przyszłość. Fakt ten zauważalny jest w badaniu zapotrzebowania na nowe inwestycje. Zostaną one omówione w kolejnych częściach raportu, z którego wynika że 50% przedsiębiorstw chce inwestować w tym trudnym czasie.

Tabela 7. Wartość PKB w mln PLN w powiatach opolskiego w latach 2016, 2019, 2020

	2016	2019	2020
m. Opole	21,5	22,0	22,1
opolski	13,7	13,6	13,1
kędzierzyńsko-kozielski	11,2	10,7	10,5
nyski	10,2	10,0	9,9
brzeski	7,9	7,8	7,8
strzelecki	7,1	7,3	7,7
krapkowicki	6,5	6,4	6,4
kluczborski	5,9	5,9	6,0
oleski	5,4	5,7	5,9
prudnicki	3,9	3,7	3,6
namysłowski	3,4	3,5	3,6
głubczycki	3,5	3,4	3,4

Źródło: opracowanie własne

Analiza wskaźnika PMI dla branż

Poniższa tabela prezentuje wyniki wskaźnika PMI dla poszczególnych branż z województwa opolskiego. **Wartym podkreślenia jest fakt, że wynik nie jest miarodajny w niektórych sekcjach PKD, co związane jest z podziałem doboru próby badania reprezentatywnego w poszczególnych sekcjach PKD.** Sekcje o niskim odsetku przedsiębiorstw dla województwa opolskiego to:

- B - Górnictwo i wydobywanie (liczba firm badanych = 1),
- D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (liczba firm badanych = 2),
- E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją (liczba firm badanych = 3),
- O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (liczba firm badanych = 8).

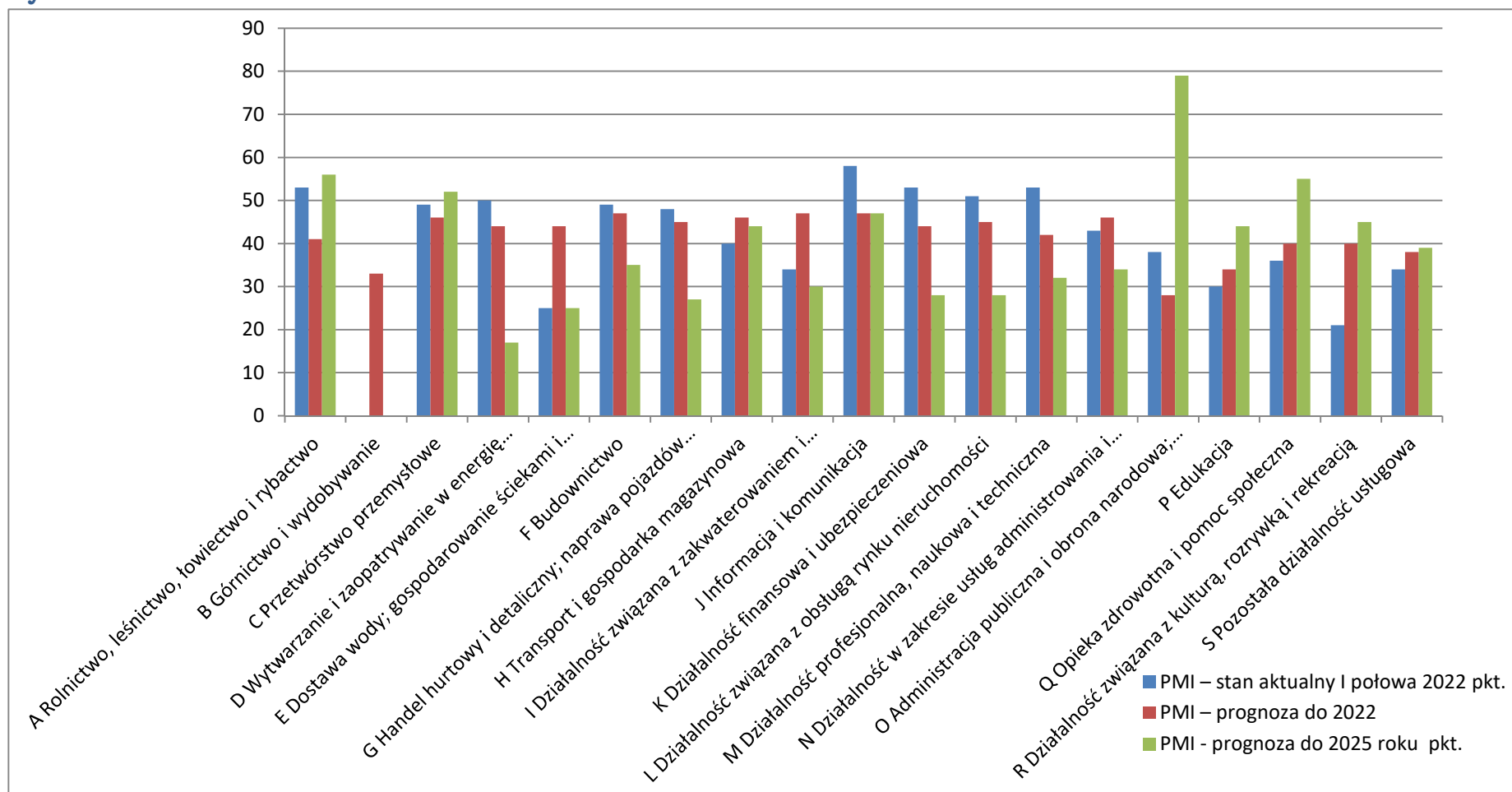
Tabela 8. Wskaźnik PMI dla powiatów

	PMI – stan aktualny I połowa 2022 pkt.	PMI – prognoza do 2022 pkt.	PMI - prognoza do 2025 roku pkt.
A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	53	41	56
B Górnictwo i wydobywanie *	0*	33*	0*
C Przetwórstwo przemysłowe	49	46	52
D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych *	50*	44 *	17*
E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją *	25*	44*	25*
F Budownictwo	49	47	35
G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	48	45	27
H Transport i gospodarka magazynowa	40	46	44
I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	34	47	30
J Informacja i komunikacja	58	47	47
K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	53	44	28
L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	51	45	28
M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	53	42	32
N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	43	46	34
O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne *	38*	28*	79*
P Edukacja	30	34	44
Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	36	40	55
R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	21	40	45
S Pozostała działalność usługowa	34	38	39
Ogólny	45	44	37

Źródło: Opracowanie własne

* oznacza - niski odsetek firm, które zostały przebadane

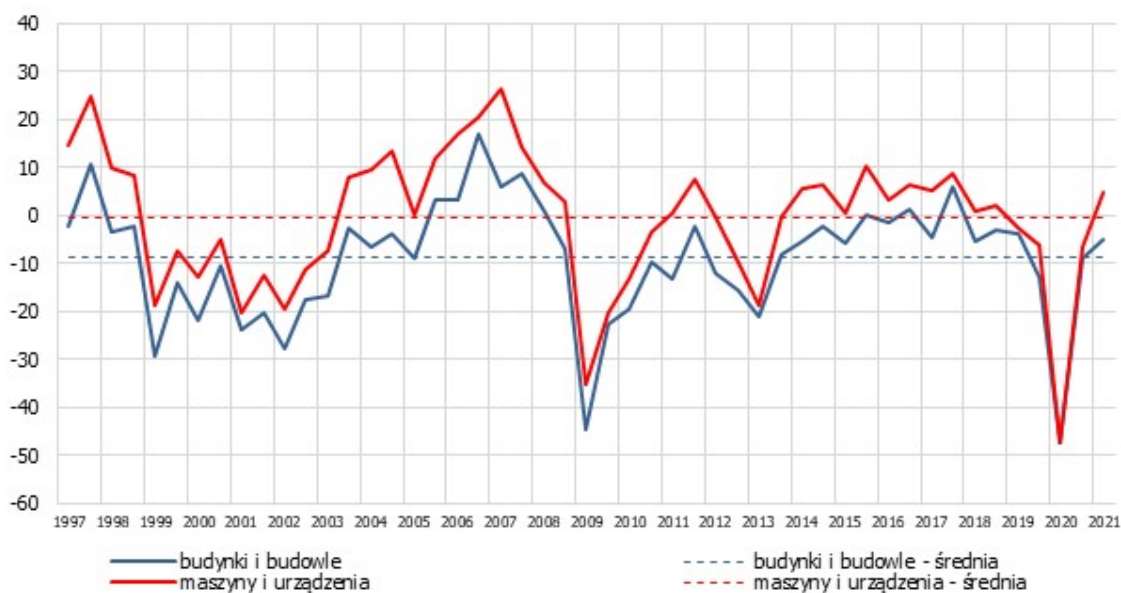
Wykres 1. Wskaźnik PMI dla branż

Źródło: Opracowanie własne

Jak każdy kryzys, także kryzys pandemiczny - covidowy, ma swoje pozytywy i negatywy. Po stronie pozytywnych zmian w tym trudnym czasie należy umieścić nieprawdopodobny postęp w cyfryzacji gospodarki i wprowadzaniu nowych technologii. Ta sytuacja miała odzwierciedlenie w naborze RPOWO 2014-2020 w działaniu 2.1.2. Wsparcie TIK w przedsiębiorstwach, gdzie złożono 107 wniosków projektowych (nabór projektów w okresie od 19.03.2018 r. do 26.03.2018 r.). Dla porównania wcześniejszy nabór projektów do tego samego działania miał złożonych wniosków 56 (nabór projektów w okresie od 23 listopada 2020 r. do 8 stycznia 2021 r.) Do grona zwycięzców należy zatem zaliczyć tych wszystkich, którzy mogli i potrafili przenieść swoją działalność do cyberprzestrzeni, wykorzystując tym samym możliwości, stwarzane przez nowe technologie. Najbardziej ucierpieli przedstawiciele tych biznesów, które wymagały kontaktów bezpośrednich, a więc sektorów świadczących usługi bezpośrednio, instytucji kultury i sztuki, służby zdrowia oraz działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi. Tabela 4 wyraźnie wskazuje, że aktualnie branże te są słabo ocenione. Z analizy wynika jednak, że branże te dość optymistycznie widzą przyszłość. Odblokowanie gospodarki od razu przeniosło się na nastroje panujące w tych branżach. Ucierpiała także oświata i edukacja, czego doświadczyliśmy w przedsiębiorstwach oraz w życiu prywatnym. Zmiany w poszczególnych sektorach były zróżnicowane. Nawet w tych sektorach, które najmocniej odczuły skutki pandemii, można było zauważyć ożywienie. Przykładem tego mogą być zmiany w sektorze usług. Przedsiębiorstwa szybko reagowały na zmieniającą się rzeczywistość, proponując swoim klientom różne substytuty produktów. Zgromadzone w czasie kryzysu doświadczenia wskazują na konieczność odbudowy i zmian strukturalnych w gospodarce. Prawdopodobnie znaczenia nabierze dynamiczne przejście do gospodarki 4.0. Zapowiadany napływ ogromnych środków finansowych z europejskiego funduszu odbudowy gospodarek może wzmocnić zmiany zachodzące w gospodarce. Warunkiem aktualnie kluczowym jest odblokowanie funduszy europejskich dla Polski, co ma związek z zachowaniem praworządności przez rząd Rzeczypospolitej Polskiej. Zmiany powinny dotyczyć przede wszystkim tych sektorów, które najtrudniej poradziły sobie z kryzysem, ale nie tylko. Powinny być przede wszystkim kontynuacją pozytywnych zmian, wymuszonych przez kryzys covidowy. Głównym czynnikiem, mającym decydujący wpływ na wzrost gospodarczy w długim okresie, są inwestycje, zarówno publiczne jak i prywatne. Aktualnie, według przeprowadzonego badania, wśród przedsiębiorców dominuje pesymizm, związany z nowymi inwestycjami. Utrzymujące się pesymistyczne nastroje przedsiębiorców, połączone ze wzrostem cen surowców i materiałów oraz wynagrodzeniami nie zachęcają ich do zwiększania inwestycji, co hamuje wprowadzanie nowych technologii i tempo zmian strukturalnych w gospodarce. Rysunek 3 prezentuje poziom inwestycji w maszyny i urządzenia oraz budynki i budowle w przemyśle przetwórczym w latach 1997-2021.

Wykres 2. Inwestycje w maszyny i urządzenia oraz budynki i budowle w przemyśle przetwórczym w latach 1997-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych IRG SGH.

Plany inwestycyjne opolskich przedsiębiorstw stanowią niecałe 40% badanych przedsiębiorstw (564 z 1414 badanych przedsiębiorstw chcą podjąć inwestycje). Przedsiębiorcy w dobie niepewności planują w dużej mierze jedynie inwestycje w budynki i budowle oraz maszyny i urządzenia. Jak widać w tabeli 5, te pozycje mają najwięcej wskazań. Choć stanowią jak widać średnio od 7%-10% przedsiębiorstw zainteresowanych inwestycjami.

Tabela 9. Plany inwestycyjne przedsiębiorstw województwa opolskiego

	Częstość	Procent
Maszyny i urządzenia	149	11%
Inwestycje w budynku i budowle – (biurowce hale produkcyjne itp.)	98	7%
Inne	55	4%
Odnawialne źródła energii (urządzenia fotowoltaiczne, pompy ciepła)	50	4%
Wdrożenie nowych technologii	43	3%
Szkolenia dla pracowników	43	3%
Środki transportu	33	2%
Działania marketingowe	31	2%
Technologie/infrastruktura IT – nowoczesne oprogramowanie, budowa sklepu internetowego, działania w online marketingu itd.	30	2%
Zakup gruntów pod inwestycje	11	1%
Rozbudowana infrastruktury sprzedażowej – punkty sprzedaży, nowe lokalizacje	7	0%
Nieruchomości pod wynajem	7	0%
Zmiany organizacyjne w firmie	7	0%

Źródło: opracowanie własne

2. Formy pomocy finansowej dla przedsiębiorstw

Analiza oparta zostanie na głównych obszarach tj.:

- a. Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) dofinansowania
- b. Niskooprocentowane pożyczki (preferencyjne warunki)
Odnosząc do:
 - a. Innowacje – zakup środków trwałych, np. maszyny urządzenia wraz z montażem, linie produkcyjne, linie pilotażowe do produkcji;
 - b. Wdrożenie rozwiązań B+R (badanie i rozwój), np. zakup licencji/prototypu, zakup patentu, zastrzeżenie wzoru: użytkowego, przemysłowego, towarowego, zakup know-how, zakup wartości niematerialnych i prawnych, usługi konsultingowe;
 - c. Rozwój infrastruktury badawczo-rozwojowej, jeśli jest B+R, np. urządzenia laboratoryjne, zakup wyposażenia dla zaplecza badawczo-rozwojowego;
 - d. Prowadzenie badań przemysłowych i prac rozwojowych, np. zatrudnienie kadry badawczo-rozwojowej, koszty operacyjne ściśle związane z realizacją badań (wynajem powierzchni pod badania/wynajem powierzchni laboratoryjnej);
 - e. Inwestycje z zakresu odnawialnych źródeł energii, np. fotowoltaika, pompy ciepła, wdrożenie rozwiązań niskoenergetycznych, technologie zagospodarowania energii odpadowej;
 - f. EKO innowacje, np. wprowadzanie produktów ekologicznych, technologie produkcji i przetwórstwa rolno-spożywczego, wdrożenie zintegrowanych systemów monitorowania bezpieczeństwa produkcji żywności, technologie przetwórstwa i logistyki produktów;
 - g. Inwestycje z zakresu efektywności energetycznej, np. ocieplanie budynków, wymiana okien, wdrożenie rozwiązań niskoenergetycznych, technologie generujące przyjazny mikroklimat w budynkach;
 - h. Rozwój cyfrowy organizacji, sztuczna inteligencja, automatyzacja procesów produkcyjnych, linie technologiczne sterowane komputerowo, robotyzacja produkcji i usług, wdrożenie zintegrowanych systemów monitorowania bezpieczeństwa produkcji żywności.

Badani dość w małym stopniu byli zainteresowani pomocą finansową i może mieć na to wpływ wiele czynników, począwszy od wpływu COVID-19, a skończywszy na braku skłonności do ryzyka i chęci zadłużania się przy szalejących i niestabilnych cenach i inflacji.

Najczęściej respondenci skorzystaliby z dofinansowania na innowacje – zakup środków trwałych, np. maszyny urządzenia wraz z montażem, linie

produkcyjne, linie pilotażowe do produkcji. 26% skorzystałoby z dotacji bezzwrotnych od 30 do 70% dofinansowania, a 12% z inwestycji z zakresu odnawialnych źródeł energii: fotowoltaika, pompy ciepła, wdrożenie rozwiązań niskoenergetycznych, technologie zagospodarowania energii odpadowej skorzystałoby z dotacji bezzwrotnych od 30 do 70% dofinansowania.

Statystycznie - z sumy wszystkich odpowiedzi w badaniu dotyczącym skłonności przedsiębiorstw do podejmowania działań inwestycyjnych z wykorzystaniem dotacji i pożyczek - wynik wychodzi 8:1 na rzecz dotacji bezzwrotnych.

Jeżeli chodzi o inne wskazywane działania respondenci wymieniali: budowę autostrady, budowę hali sportowej, budowę nowych budynków, budowę nowych kancelarii, leśnictwo, budowę obiektu sportowego, cyfryzację ośrodka, dobudowę, dostosowanie budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych, działania dla seniorów i dzieci, działania związane z rozwojem kadry, generalna renowacja budynku, hala produkcyjna, hale namiotowe, rozwój firmy, informatyzacja, infrastruktura, parkingi wielopoziomowe, innowacyjność, inwestycja w oprogramowanie działu IT, modernizacja budynków, budowa sieci kanalizacji sanitarnej, remonty mieszkań i kamienic, nowe oprogramowania, organizacja imprez artystycznych, organizacja imprez plenerowych dla niepełnosprawnych, otwarcie na środowisko zewnętrzne, plac dla dzieci, pracownia chemiczna i komputerowa, program finansowo magazyn-księgowy, rozbudowa bazy transportowej, rozbudowa mocy produkcyjnych, rozbudowa nieruchomości, rozbudowa stadionu, samochód dostawczy z platformą, szkolenia, szlak rowerowy, środki na modernizację warsztatów, turystyka i rekreacja, winda, wymiana komputerów, wymiana linii energetyki w budynku, wymiana taboru samochodowego, wyposażenie, wspomaganie szkoły, zbiórki żywności, wytwarzanie energii, zadania związane z ograniczeniem zużycia energii, zakup infrastruktury, wyposażenie sali wi-fi, zakup nowego środka transportu, zakup samochodu do przewozu osób niepełnosprawnych, zakup środków trwałych.

Tabela 10. Skłonność przedsiębiorstw do podejmowania działań inwestycyjnych z wykorzystaniem dotacji i pożyczek

	Innowacje – zakup środków trwałych		Wdrożenie rozwiązań B+R (badanie i rozwój)		Rozwój infrastruktury badawczo-rozwojowej		Prowadzenie badań przemysłowych i prac rozwojowych		Inwestycje z zakresu odnawialnych źródeł energii		EKO innowacje		Inwestycje z zakresu efektywności energetycznej		Rozwój cyfrowy organizacji		Inne	
	Częstość	%	Częstość	%	Częstość	%	Częstość	%	Częstość	%	Częstość	%	Częstość	%	Częstość	%	Częstość	%
Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) dofinansowania	371	26%	99	7%	66	5%	49	3%	164	12%	47	0,0	135	10%	87	6%	71	5%
Niskoopracentowane pożyczki (preferencyjne warunki)	38	3%	18	1%	3	0%	9	1%	15	1%	8	0,0	15	1%	4	0%	4	0%
Nie będziemy korzystać z pomocy finansowej (działania sfinansujemy z innych źródeł)	207	15%	146	10%	111	8%	127	9%	126	9%	113	0,1	128	9%	114	8%	14	1%
Nie wiem/trudno powiedzieć	172	12%	135	10%	109	8%	87	6%	134	9%	93	0,1	126	9%	83	6%	81	6%
Nie będziemy podejmować działań w tym obszarze	627	44%	1017	72%	1126	80%	1143	81%	976	69%	1154	0,8	1011	71%	1127	80%	1245	88%

Źródło: opracowanie własne

Tabela 11. Skłonność przedsiębiorstw do podejmowania działań inwestycyjnych w grupie zainteresowanych korzystaniem ze wsparcia

	Innowacje – zakup środków trwałych		Wdrożenie rozwiązań B+R (badanie i rozwój)		Rozwój infrastruktury badawczo-rozwojowej		Prowadzenie badań przemysłowych i prac rozwojowych		Inwestycje z zakresu odnawialnych źródeł energii		EKO innowacje		Inwestycje z zakresu efektywności energetycznej		Rozwój cyfrowy organizacji		Inne	
	Częstość	%	Częstość	%	Częstość	%	Częstość	%	Częstość	%	Częstość	%	Częstość	%	Częstość	%	Częstość	%
Skłonność przedsiębiorstw do inwestowania	788	56%	398	28%	289	21%	272	19%	439	31%	261	19%	404	29%	288	20%	170	12%

Źródło: opracowanie własne

Tabela 12. Skłonność przedsiębiorstw do podejmowania działań inwestycyjnych z wykorzystaniem dotacji i pożyczek w grupie przedsiębiorstw zainteresowanych wsparciem

	Innowacje – zakup środków trwałych		Wdrożenie rozwiązań B+R (badanie i rozwój)		Rozwój infrastruktury badawczo-rozwojowej		Prowadzenie badań przemysłowych i prac rozwojowych		Inwestycje z zakresu odnawialnych źródeł energii		EKO innowacje		Inwestycje z zakresu efektywności energetycznej		Rozwój cyfrowy organizacji		Inne	
	Częstość	%	Częstość	%	Częstość	%	Częstość	%	Częstość	%	Częstość	%	Częstość	%	Częstość	%	Częstość	%
Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) dofinansowania	371	47%	99	25%	66	23%	49	18%	164	37%	47	18%	135	33%	87	30%	71	42%
Niskooprotentowane pożyczki (preferencyjne warunki)	38	5%	18	5%	3	1%	9	3%	15	3%	8	3%	15	4%	4	1%	4	2%

Źródło: opracowanie własne

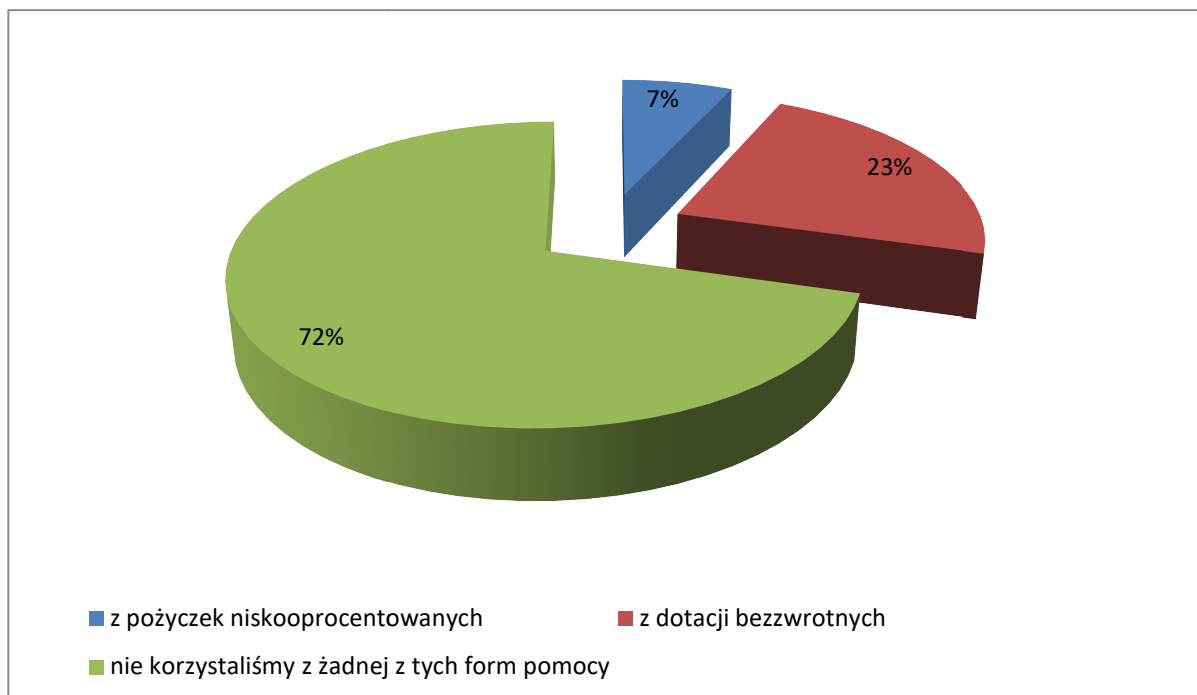
Jak pokazują wyniki badań, 72% badanych przedsiębiorstw, w ogóle nie korzysta z żadnej z poniższych form pomocy, co piąty badany (23%) korzystał z dotacji bezzwrotnych.

Tabela 13. Przedsiębiorstwa korzystające z pomocy

	Częstość	Procent
z pożyczek niskooprocentowanych	105	7%
z dotacji bezzwrotnych	319	22%
nie korzystaliśmy z żadnej z tych form pomocy	1021	72%

Źródło: opracowanie własne

Wykres 3. Przedsiębiorstwa korzystające z pomocy

Źródło: opracowanie własne

Z przebadanych 1415 przedsiębiorstw największy odsetek firm jest zainteresowanych finansowaniem z dotacji bezzwrotnych, a dużo mniejszy odsetek firm chce korzystać z niskooprocentowanych pożyczek. Fakt ten wynika z kilku podstawowych czynników:

1. Dofinansowanie bezzwrotne ma dużo większe zainteresowanie, ponieważ w ramach realizowanych projektów zabezpieczenie inwestycji jest wykazywane przez przedsiębiorcę tylko na udział własny. Część dotacyjna nie jest brana pod uwagę z punktu widzenia zabezpieczenia.

W przypadku pożyczek, zdolność do zaciągnięcia pożyczki brana jest pod uwagę na całość inwestycji realizowanej. W przypadku niektórych pożyczek zabezpieczenie musi stanowić maksymalnie 150% wartości inwestycji.

2. W przypadku inwestycji w projekty inwestycyjne tj. badania i rozwój, zabezpieczenie np. wynagrodzeń dla kadry naukowo-badawczej w przypadku pożyczek jest bardzo trudne. Przedsiębiorcy do zabezpieczenia pożyczki wskazują np. inne nieruchomości, które nie są związane z inwestycją. W przypadku dotacji bezzwrotnych przedsiębiorca może liczyć na zaliczki w ramach realizowanego projektu.
3. Dzięki profesjonalnemu wsparciu ze strony firm consultingowych, duży odsetek firm decyduje się na skorzystanie z szansy, jaką dają nabory do kolejnych projektów. Z analiz wynika, że około 80% firm korzysta z pomocy firm w opracowaniu wniosków projektowych, w przeciwnym wypadku nie podejmują się opracowywania dokumentacji we własnym zakresie.
4. Przedsiębiorstwa mają pozytywne doświadczenia z czasu pandemii, ponieważ otrzymały dofinansowanie z GRANTU – projekt Urzędu Marszałkowskiego i Opolskiego Centrum Rozwoju Gospodarki.
5. Przedsiębiorcy wskazują, że skrócenie czasu rozpatrywania wniosku zwiększy zainteresowanie przedsiębiorstw tą formą finansowania. Aktualny tryb średnio 8-10 miesięcy np. w przypadku innowacji powoduje, że przedsiębiorstwa nie mogą pozwolić sobie na czekanie i nie wprowadzanie produktów na rynek. Szybkie zmiany technologiczne powodują zwiększenie konkurencyjności na rynku.
6. Obszary w kolejności najbardziej pożądanym źródeł finansowania (dotacje bezzwrotne) dla przedsiębiorstw:

P1 Innowacje – zakup środków trwałych

P2 Inwestycje z zakresu odnawialnych źródeł energii

P3 Inwestycje z zakresu efektywności energetycznej

P4 Wdrożenie rozwiązań B+R (badanie i rozwój)

P5 Rozwój cyfrowy organizacji

P6 Rozwój infrastruktury badawczo-rozwojowej, jeśli jest B+R

P7 Prowadzenie badań przemysłowych i prac rozwojowych

P8 EKO innowacje

Powody korzystania z pożyczek niskooprocentowanych (wskazania przedsiębiorców)

Wśród wymienianych powodów korzystania z pożyczek niskooprocentowanych pojawiły się:

- chęć pozyskania dofinansowania na inwestycje
- aby przetrwać na rynku
- brak zleceń i utrzymanie zatrudnionych pracowników

- bardzo korzystne warunki
- pozwalała to na większą płynność finansową
- potrzeba rozwoju
- rozbudowa firmy - inwestycje
- finansowanie działalności w gorszych momentach
- było to potrzebne do wprowadzenie innowacyjności
- modernizacja infrastruktury.

Wśród wymienianych powodów korzystania z dotacji bezzwrotnych pojawiły się:

- aby przetrwać w czasie pandemii, bardzo trudne warunki
- pozyskanie dofinansowania na inwestycje
- na ciągły rozwój
- bardzo dobre warunki
- bezzwrotna pomoc finansowa
- brak innych środków, żeby zakupić potrzebne urządzenia
- był program i warto było skorzystać, innowacyjność firmy
- odgórny przykaz Lasów Państwowych
- był to fundusz do wypłaty pracownikom
- inwestycje
- była to korzystna propozycja
- modernizacja budynków, remonty
- na COVID, ZUS, utrzymanie miejsc pracy, bieżące rachunki
- na rozpoczęcie działalności
- na rozwój firmy
- na sprzęt
- na szkolenia
- tarcza pomogła w przetrwaniu przedsiębiorstwa.

Powyższe odpowiedzi odnoszą się również do niektórych wsparć z projektów rządowych – tarcze antykryzysowe.

Tabela 14. Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) oraz niskooprocentowane pożyczki (preferencyjne warunki) wg powiatów

Dotacje Bezzwrotne	Innowacje – zakup środków trwałych	Wdrożenie rozwiązań B+R (badanie i rozwój)	Rozwój infrastruktury badawczo-rozwojowej, jeśli jest B+R	Prowadzenie badań przemysłowych i prac rozwojowych	Inwestycje z zakresu odnawialnych źródeł energii	EKO innowacje	Inwestycje z zakresu efektywności energetycznej	Rozwój cyfrowy organizacji
brzeski	22,58%	6,45%	3,23%	2,15%	8,60%	2,15%	6,45%	2,15%
głubczycki	26,83%	9,76%	7,32%	7,32%	17,07%	7,32%	14,63%	7,32%
kędzierzyńsko-kozielski	22,94%	2,75%	2,75%	1,83%	12,84%	1,83%	12,84%	2,75%
kluczborski	24,72%	3,37%	2,25%	1,12%	13,48%	1,12%	10,11%	4,49%
krapkowicki	30,43%	7,25%	4,35%	5,80%	7,25%	4,35%	5,80%	5,80%
namysłowski	33,33%	13,73%	9,80%	9,80%	13,73%	5,88%	13,73%	9,80%
nyski	24,16%	6,71%	4,70%	3,36%	6,71%	4,03%	8,72%	4,70%
oleski	30,59%	10,59%	4,71%	2,35%	18,82%	3,53%	14,12%	8,24%
opolski	21,48%	5,19%	4,44%	1,48%	8,89%	2,96%	6,67%	5,19%
prudnicki	23,08%	9,62%	5,77%	5,77%	13,46%	0,00%	7,69%	7,69%
strzelecki	26,37%	6,59%	2,20%	3,30%	18,68%	7,69%	12,09%	4,40%
m. Opole	28,13%	7,37%	5,58%	3,79%	10,71%	2,90%	8,93%	8,26%
Niskooprocentowane pożyczki	Innowacje – zakup środków trwałych	Wdrożenie rozwiązań B+R (badanie i rozwój)	Rozwój infrastruktury badawczo-rozwojowej, jeśli jest B+R	Prowadzenie badań przemysłowych i prac rozwojowych	Inwestycje z zakresu odnawialnych źródeł energii	EKO innowacje	Inwestycje z zakresu efektywności energetycznej	Rozwój cyfrowy organizacji
brzeski	4,30%	3,23%	0,00%	1,08%	0,00%	1,08%	0,00%	1,08%
głubczycki	0,00%	2,44%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
kędzierzyńsko-kozielski	3,67%	2,75%	0,00%	0,00%	0,92%	0,92%	0,92%	0,00%
kluczborski	5,62%	3,37%	1,12%	4,49%	2,25%	1,12%	6,74%	1,12%
krapkowicki	2,90%	0,00%	0,00%	0,00%	2,90%	1,45%	0,00%	0,00%
namysłowski	1,96%	1,96%	0,00%	0,00%	1,96%	1,96%	0,00%	0,00%
nyski	2,68%	0,00%	0,00%	0,00%	0,67%	0,00%	0,67%	0,67%
oleski	2,35%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
opolski	3,70%	0,74%	0,74%	0,74%	1,48%	0,00%	0,00%	0,00%
prudnicki	1,92%	0,00%	0,00%	0,00%	3,85%	1,92%	5,77%	0,00%
strzelecki	1,10%	0,00%	0,00%	0,00%	1,10%	0,00%	0,00%	0,00%
m. Opole	1,79%	1,34%	0,22%	0,67%	0,45%	0,45%	0,89%	0,22%

Źródło: opracowanie własne

Tabela 15. Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) oraz niskooprocentowane pożyczki (preferencyjne warunki) wg branż

Dotacje Bezzwrotne	Innowacje – zakup środków trwałych	Wdrożenie rozwiązań B+R (badanie i rozwój)	Rozwój infrastruktury badawczo-rozwojowej, jeśli jest B+R	Prowadzenie badań przemysłowych i prac rozwojowych	Inwestycje z zakresu odnawialnych źródeł energii	EKO innowacje	Inwestycje z zakresu efektywności energetycznej	Rozwój cyfrowy organizacji
A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	31,4%	5,7%	2,9%	2,9%	8,6%	11,4%	11,4%	2,9%
B Górnictwo i wydobywanie *	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
C Przetwórstwo przemysłowe	35,9%	7,6%	5,3%	3,8%	15,3%	3,1%	5,3%	9,2%
D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych *	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją *	25,0%	25,0%	0,0%	0,0%	25,0%	0,0%	0,0%	0,0%
F Budownictwo	25,6%	7,9%	3,9%	3,9%	11,3%	3,4%	6,9%	3,9%
G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	26,9%	3,9%	1,9%	2,6%	6,8%	2,9%	6,5%	3,2%
H Transport i gospodarka magazynowa	20,8%	1,4%	1,4%	0,0%	5,6%	2,8%	5,6%	0,0%
I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	35,0%	2,5%	2,5%	2,5%	15,0%	2,5%	10,0%	5,0%
J Informacja i komunikacja	28,1%	15,6%	9,4%	0,0%	9,4%	0,0%	9,4%	6,3%
K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	12,5%	2,5%	5,0%	5,0%	7,5%	2,5%	5,0%	7,5%
L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	23,0%	4,1%	1,6%	3,3%	8,2%	0,0%	10,7%	4,1%
M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	20,5%	8,5%	7,7%	6,8%	9,4%	4,3%	8,5%	8,5%
N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	20,5%	2,3%	4,5%	0,0%	6,8%	0,0%	4,5%	4,5%
O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne *	25,0%	33,3%	0,0%	8,3%	33,3%	16,7%	41,7%	25,0%
P Edukacja	22,4%	10,2%	10,2%	4,1%	14,3%	4,1%	18,4%	6,1%
Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	34,2%	12,3%	12,3%	6,8%	28,8%	4,1%	17,8%	11,0%
R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	20,7%	13,8%	6,9%	0,0%	24,1%	10,3%	24,1%	13,8%
S Pozostała działalność usługowa	28,3%	12,1%	8,1%	4,0%	17,2%	4,0%	18,2%	14,1%

Niskooprocentowane pożyczki	Innowacje – zakup środków trwałych	Wdrożenie rozwiązań B+R (badanie i rozwój)	Rozwój infrastruktury badawczo-rozwojowej, jeśli jest B+R	Prowadzenie badań przemysłowych i prac rozwojowych	Inwestycje z zakresu odnawialnych źródeł energii	EKO innowacje	Inwestycje z zakresu efektywności energetycznej	Rozwój cyfrowy organizacji
A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	8,6%	0,0%	0,0%	0,0%	2,9%	2,9%	0,0%	0,0%
B Górnictwo i wydobywanie *	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
C Przetwórstwo przemysłowe	5,3%	2,3%	0,0%	0,8%	1,5%	0,8%	1,5%	0,8%
D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych *	33,3%	33,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją *	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
F Budownictwo	3,4%	1,5%	0,5%	1,0%	1,0%	0,0%	1,5%	1,0%
G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	1,3%	0,3%	0,0%	0,3%	1,0%	0,0%	0,6%	0,0%
H Transport i gospodarka magazynowa	5,6%	2,8%	1,4%	1,4%	2,8%	1,4%	1,4%	1,4%
I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	2,5%	2,5%	0,0%	2,5%	5,0%	7,5%	2,5%	0,0%
J Informacja i komunikacja	3,1%	6,3%	0,0%	0,0%	3,1%	3,1%	0,0%	0,0%
K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0,8%	0,8%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,6%	0,0%
M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	3,4%	0,9%	0,0%	0,9%	0,0%	0,0%	0,9%	0,0%
N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	2,3%	2,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne *	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
P Edukacja	2,0%	2,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	2,7%	0,0%
R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	3,4%	0,0%	0,0%	0,0%
S Pozostała działalność usługowa	3,0%	1,0%	1,0%	2,0%	1,0%	1,0%	1,0%	0,0%

Źródło: opracowanie własne

Dane zagregowane dla dotacji bezzwrotnych i pożyczek niskooprocentowanych można przedstawić w następujący sposób, wykorzystując dane statystyczne, w których przyjęto sumę firm, które przynajmniej raz wskazały na: dotacje bezzwrotne (od 30 do 70%) dofinansowania oraz niskooprocentowane pożyczki.

Tabela 16. Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) wg powiatów dla wszystkich kategorii

	Odsetek firm, chcących skorzystać z Dotacji Bezzwrotnych
oleski	42,4%
głubczycki	41,5%
namysłowski	41,2%
m. Opole	39,5%
strzelecki	38,5%
krapkowicki	36,2%
prudnicki	34,6%
kędzierzyńsko-kozielski	33,0%
nyski	31,5%
kluczborski	31,5%
brzeski	31,2%
opolski	30,4%

Źródło: opracowanie własne

Tabela 17. Pożyczki niskooprocentowane wg powiatów dla wszystkich kategorii

	Odsetek firm, chcących skorzystać z pożyczek niskooprocentowanych
kluczborski	11,24%
prudnicki	9,62%
brzeski	8,60%
krapkowicki	5,80%
kędzierzyńsko-kozielski	5,50%
opolski	5,19%
m. Opole	5,13%
namysłowski	3,92%
oleski	3,53%
nyski	2,68%
głubczycki	2,44%
strzelecki	2,20%

Źródło: opracowanie własne

Tabela 18. Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) wg branż dla wszystkich kategorii

Dotacje bezzwrotne	Odsetek firm, chcących skorzystać z Dotacji Bezzwrotnych
O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne *	58,3% *
Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	53,4%
S Pozostała działalność usługowa	50,5%
R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	48,3%
A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	45,7%
C Przetwórstwo przemysłowe	42,0%
I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	40,0%
L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	38,5%
P Edukacja	34,7%
J Informacja i komunikacja	34,4%
G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	32,4%
N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	31,8%
M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	30,8%
F Budownictwo	30,5%
E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją *	25,0% *
H Transport i gospodarka magazynowa	23,6%
K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	22,5%
B Górnictwo i wydobywanie *	0,0% *
D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych *	0,0% *

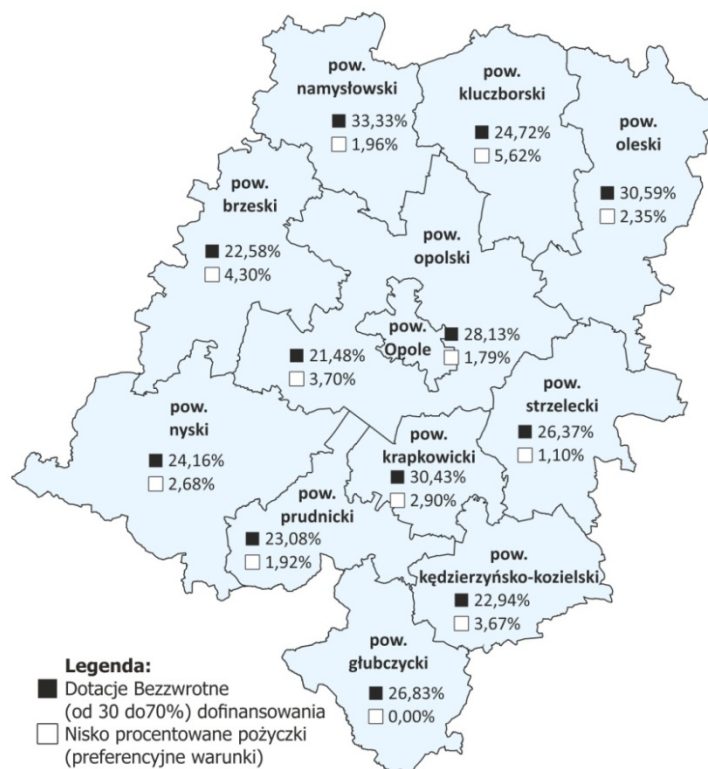
Źródło: opracowanie własne

Tabela 19. Pożyczki niskooprocentowane wg branż dla wszystkich kategorii

Niskooprocentowane pożyczki	Odsetek firm, chcących skorzystać z pożyczek niskooprocentowanych
D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych *	33,3% *
I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	12,5%
H Transport i gospodarka magazynowa	11,1%
C Przetwórstwo przemysłowe	10,7%
A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	8,6%
S Pozostała działalność usługowa	8,1%
J Informacja i komunikacja	6,3%
N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	4,5%
F Budownictwo	4,4%
M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	4,3%
L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	4,1%
P Edukacja	4,1%
R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	3,4%
G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	2,9%
Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2,7%
B Górnictwo i wydobywanie *	0,0% *
E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją *	0,0% *
K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	0,0%
O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne *	0,0% *

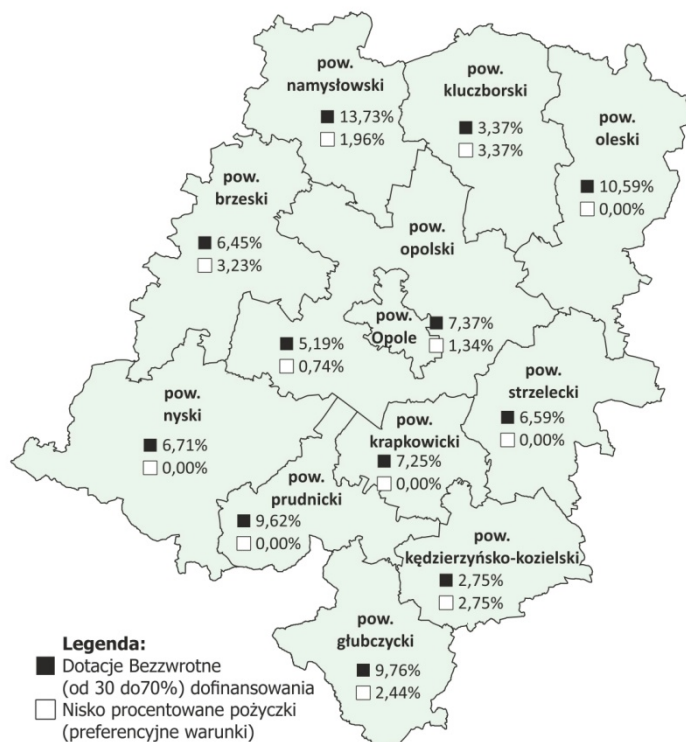
Źródło: opracowanie własne

Rysunek 3. Innowacje – zakup środków trwałych

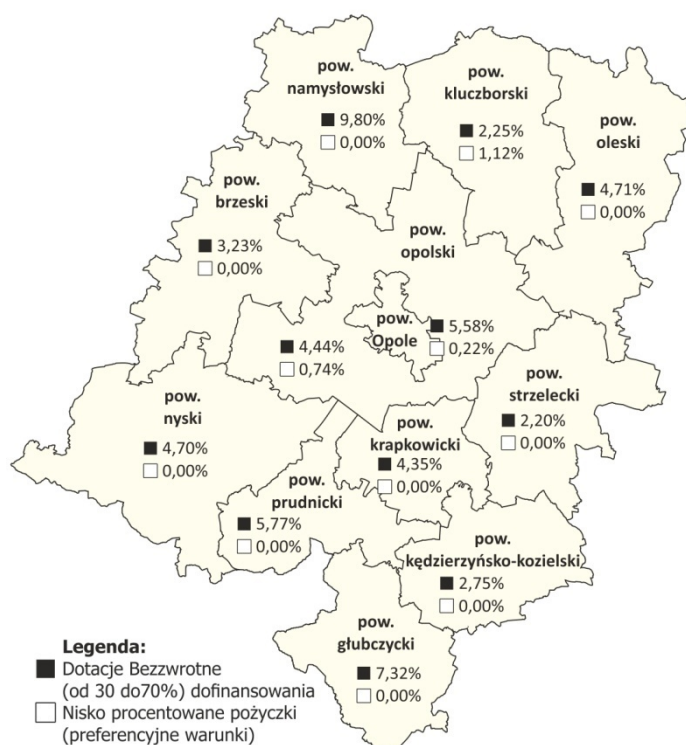
Źródło: opracowanie własne

Rysunek 4. Wdrożenie rozwiązań B+R (badanie i rozwój)

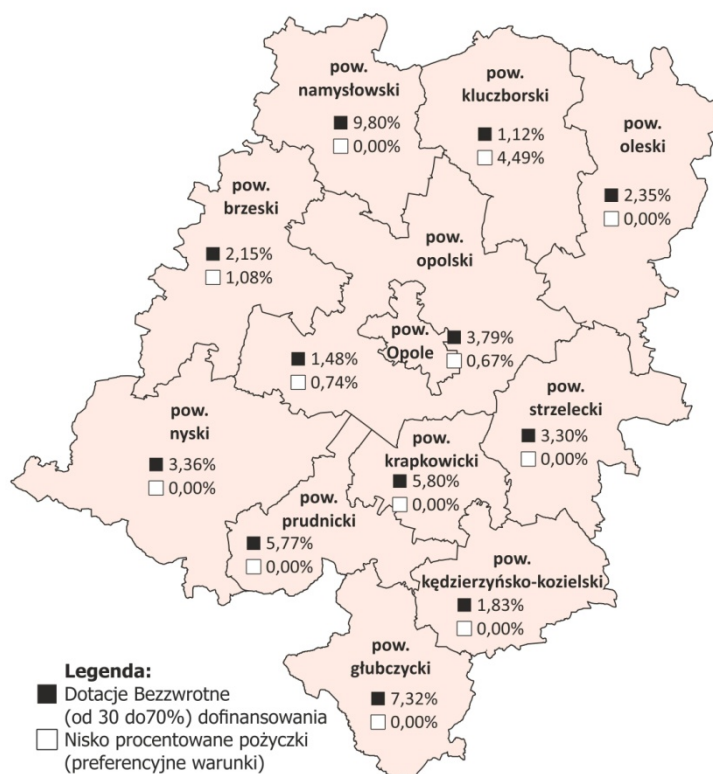
Źródło: opracowanie własne

Rysunek 5. Rozwój infrastruktury badawczo-rozwojowej, jeśli jest B+R

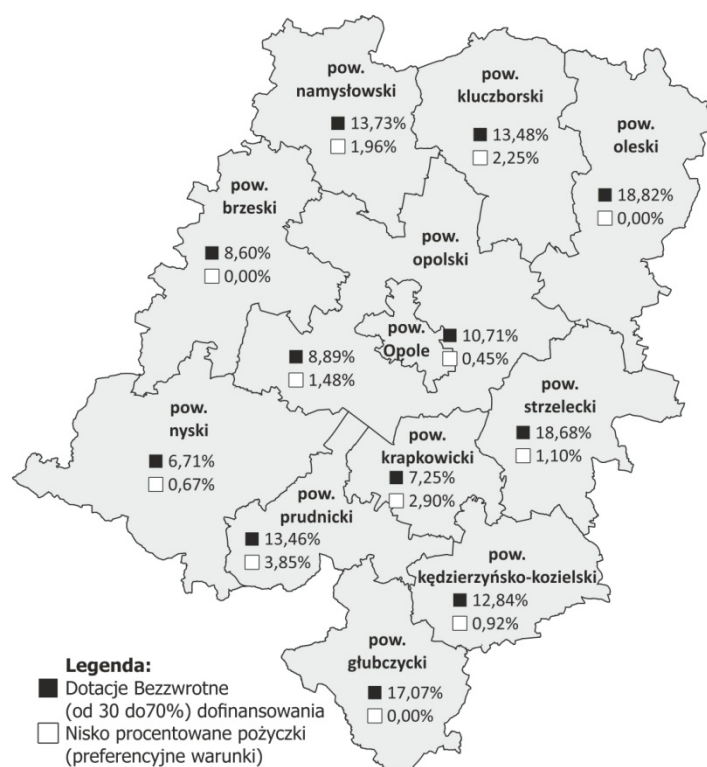
Źródło: opracowanie własne

Rysunek 6. Prowadzenie badań przemysłowych i prac rozwojowych

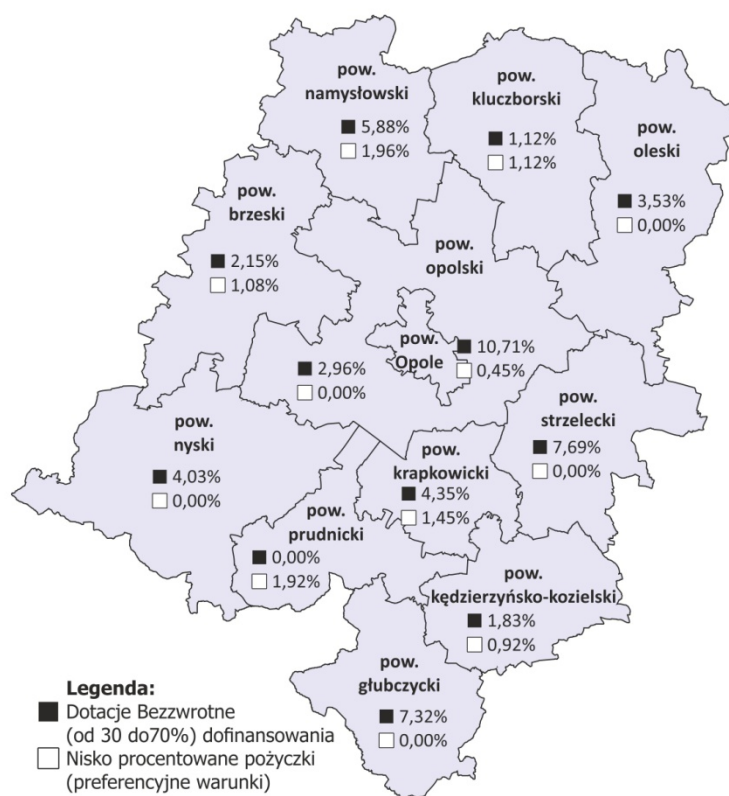
Źródło: opracowanie własne

Rysunek 7. Inwestycje z zakresu odnawialnych źródeł energii

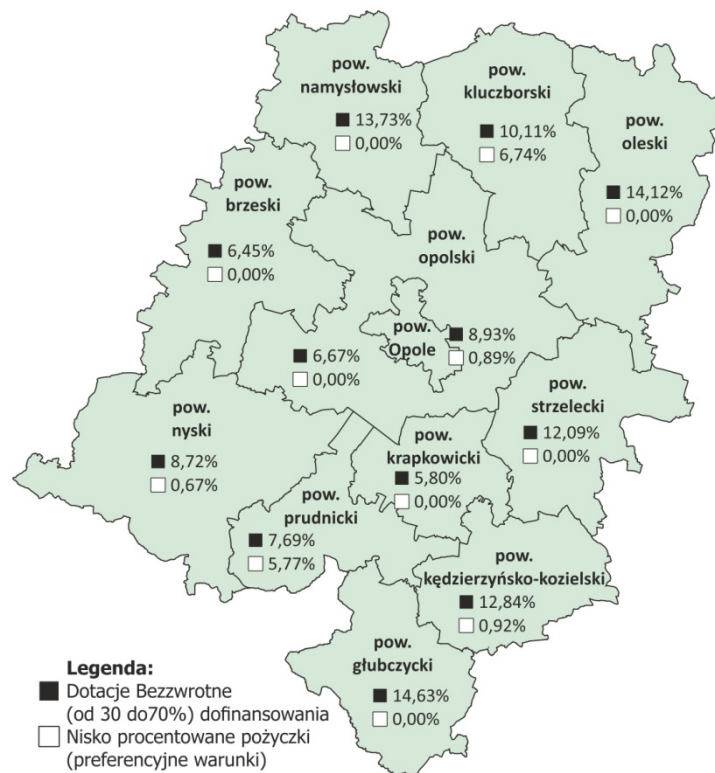
Źródło: opracowanie własne

Rysunek 8. EKO innowacje

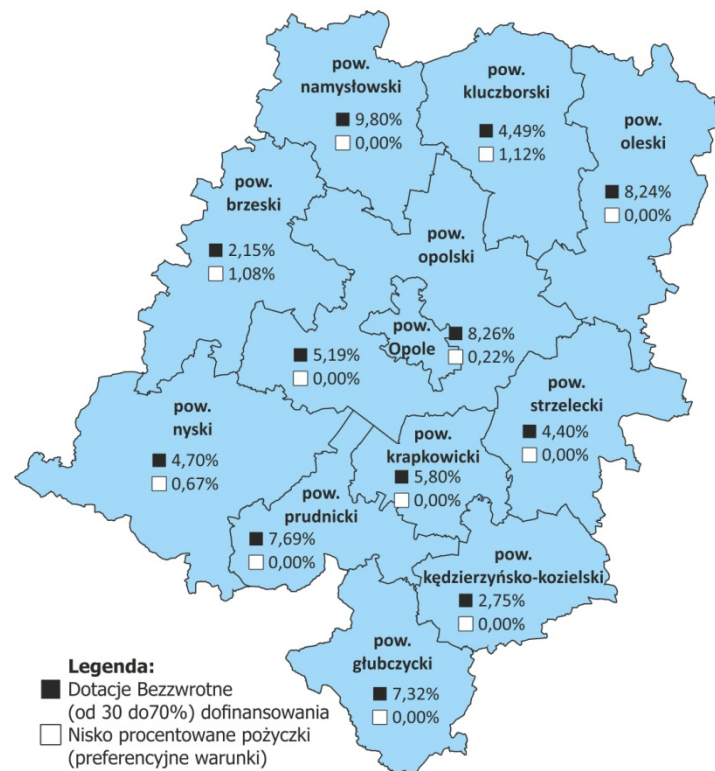
Źródło: opracowanie własne

Rysunek 9. Inwestycje z zakresu efektywności energetycznej

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 10. Rozwój cyfrowy organizacji

Źródło: opracowanie własne

Tabela 20. Innowacje – zakup środków trwałych - podział wg wielkości przedsiębiorstwa

		[Innowacje – zakup środków trwałych, np. maszyny urządzenia wraz z montażem, linie produkcyjne, linie pilotażowe do produkcji]				
		Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) dofinansowania	Niskooprocentowane pożyczki (preferencyjne warunki)	Nie będziemy korzystać z pomocy finansowej	Nie wiem/trudno powiedzieć	Nie będziemy podejmować działań w tym obszarze
Jednoosobowa działalność	Liczba	45	5	29	12	100
	%	23,6%	2,6%	15,2%	6,3%	52,4%
Od 1 do 9 osób	Liczba	72	14	53	46	193
	%	19,0%	3,7%	14,0%	12,2%	51,1%
Od 10 do 49 osób	Liczba	153	11	79	65	189
	%	30,8%	2,2%	15,9%	13,1%	38,0%
Od 50 do 249 osób	Liczba	101	8	46	49	145
	%	28,9%	2,3%	13,2%	14,0%	41,5%

Źródło: opracowanie własne

Tabela 21. Wdrożenie rozwiązań B+R (badanie i rozwój) - podział wg wielkości przedsiębiorstwa

		[Wdrożenie rozwiązań B+R (badanie i rozwój), np. zakup licencji/prototypu, zakup patentu, zastrzeżenie wzoru: użytkowego, przemysłowego, towarowego, zakup know-how, zakup wartości niematerialnych i prawnych, usługi konsultingowe]				
		Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) dofinansowania	Niskooprocentowane pożyczki (preferencyjne warunki)	Nie będziemy korzystać z pomocy finansowej	Nie wiem/trudno powiedzieć	Nie będziemy podejmować działań w tym obszarze
Jednoosobowa działalność	Liczba	9	5	32	13	132
	%	4,7%	2,6%	16,8%	6,8%	69,1%
Od 1 do 9 osób	Liczba	20	5	41	40	272
	%	5,3%	1,3%	10,8%	10,6%	72,0%
Od 10 do 49 osób	Liczba	42	4	50	50	351
	%	8,5%	0,8%	10,1%	10,1%	70,6%
Od 50 do 249 osób	Liczba	28	4	23	32	262
	%	8,0%	1,1%	6,6%	9,2%	75,1%

Źródło: opracowanie własne

Tabela 22. Rozwój infrastruktury badawczo-rozwojowej - podział wg wielkości przedsiębiorstwa

		[Rozwój infrastruktury badawczo-rozwojowej, np. urządzenia laboratoryjne, zakup wyposażenia dla zaplecza badawczo-rozwojowego]				
		Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) dofinansowania	Niskooprocentowane pożyczki (preferencyjne warunki)	Nie będziemy korzystać z pomocy finansowej	Nie wiem/trudno powiedzieć	Nie będziemy podejmować działań w tym obszarze
Jednoosobowa działalność	Liczba	9	0	23	16	143
	%	4,7%	0,0%	12,0%	8,4%	74,9%
Od 1 do 9 osób	Liczba	17	1	33	32	295
	%	4,5%	0,3%	8,7%	8,5%	78,0%
Od 10 do 49 osób	Liczba	24	1	40	35	397
	%	4,8%	0,2%	8,0%	7,0%	79,9%
Od 50 do 249 osób	Liczba	16	1	15	26	291
	%	4,6%	0,3%	4,3%	7,4%	83,4%

Źródło: opracowanie własne

Tabela 23. Prowadzenie badań przemysłowych i prac rozwojowych - podział wg wielkości przedsiębiorstwa

		Prowadzenie badań przemysłowych i prac rozwojowych, np. zatrudnienie kadry badawczo-rozwojowej, koszty operacyjne ściśle związane z realizacją badań				
		Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) dofinansowania	Niskooprocentowane pożyczki (preferencyjne warunki)	Nie będziemy korzystać z pomocy finansowej	Nie wiem/trudno powiedzieć	Nie będziemy podejmować działań w tym obszarze
Jednoosobowa działalność	Liczba	5	1	25	10	150
	%	2,6%	0,5%	13,1%	5,2%	78,5%
Od 1 do 9 osób	Liczba	13	4	35	28	298
	%	3,4%	1,1%	9,3%	7,4%	78,8%
Od 10 do 49 osób	Liczba	17	2	44	31	403
	%	3,4%	0,4%	8,9%	6,2%	81,1%
Od 50 do 249 osób	Liczba	14	2	23	18	292
	%	4,0%	0,6%	6,6%	5,2%	83,7%

Źródło: opracowanie własne

Tabela 24. Inwestycje z zakresu odnawialnych źródeł energii - podział wg wielkości przedsiębiorstwa

		[Inwestycje z zakresu odnawialnych źródeł energii: fotowoltaika, pompy ciepła, wdrożenie rozwiązań niskoenergetycznych, technologie zagospodarowania				
		Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) dofinansowania	Niskooprocentowane pożyczki (preferencyjne warunki)	Nie będziemy korzystać z pomocy finansowej	Nie wiem/trudno powiedzieć	Nie będziemy podejmować działań w tym obszarze
Jednoosobowa działalność	Liczba	11	2	24	13	141
	%	5,8%	1,0%	12,6%	6,8%	73,8%
Od 1 do 9 osób	Liczba	34	4	34	42	264
	%	9,0%	1,1%	9,0%	11,1%	69,8%
Od 10 do 49 osób	Liczba	75	6	42	44	330
	%	15,1%	1,2%	8,5%	8,9%	66,4%
Od 50 do 249 osób	Liczba	44	3	26	35	241
	%	12,6%	0,9%	7,4%	10,0%	69,1%

Źródło: opracowanie własne

Tabela 25. EKO innowacje - podział wg wielkości przedsiębiorstwa

		[EKO innowacje, np. wprowadzanie produktów ekologicznych, technologie produkcji i przetwórstwa rolno-spożywczego, wdrożenie zintegrowanych systemów monitorowania bezpieczeństwa produkcji żywności, technologie przetwórstwa i logistyki produktów				
		Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) dofinansowania	Niskooprocentowane pożyczki (preferencyjne warunki)	Nie będziemy korzystać z pomocy finansowej	Nie wiem/trudno powiedzieć	Nie będziemy podejmować działań w tym obszarze
Jednoosobowa działalność	Liczba	4	1	21	12	153
	%	2,1%	0,5%	11,0%	6,3%	80,1%
Od 1 do 9 osób	Liczba	11	1	38	33	295
	%	2,9%	0,3%	10,1%	8,7%	78,0%
Od 10 do 49 osób	Liczba	21	4	37	28	407
	%	4,2%	0,8%	7,4%	5,6%	81,9%
Od 50 do 249 osób	Liczba	11	2	17	20	299
	%	3,2%	0,6%	4,9%	5,7%	85,7%

Źródło: opracowanie własne

Tabela 26. Inwestycje z zakresu efektywności energetycznej - podział wg wielkości przedsiębiorstwa

		[Inwestycje z zakresu efektywności energetycznej, np. ocieplanie budynków, wymiana okien, wdrożenie rozwiązań niskoenergetycznych, technologie generujące przyjazny mikroklimat w budynkach]				
		Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) dofinansowania	Niskooprocentowane pożyczki (preferencyjne warunki)	Nie będziemy korzystać z pomocy finansowej	Nie wiem/trudno powiedzieć	Nie będziemy podejmować działań w tym obszarze
Jednoosobowa działalność	Liczba	11	0	22	7	151
	%	5,8%	0,0%	11,5%	3,7%	79,1%
Od 1 do 9 osób	Liczba	19	6	41	37	275
	%	5,0%	1,6%	10,8%	9,8%	72,8%
Od 10 do 49 osób	Liczba	60	7	45	46	339
	%	12,1%	1,4%	9,1%	9,3%	68,2%
Od 50 do 249 osób	Liczba	45	2	20	36	246
	%	12,9%	0,6%	5,7%	10,3%	70,5%

Biorąc pod uwagę bezzwrotne dofinansowanie, widać wyraźnie, że najbardziej atrakcyjne są dotacje na:

- innowacje – zakup środków trwałych,
- wdrożenie rozwiązań B+R (badanie i rozwój),
- inwestycje z zakresu odnawialnych źródeł energii,
- inwestycje z zakresu efektywności energetycznej,
- rozwój cyfrowy organizacji.

Mały procent wskazań mamy w przypadku:

- rozwoju infrastruktury badawczo-rozwojowej, jeśli jest B+R,
- prowadzenia badań przemysłowych i prac rozwojowych,
- EKO innowacji.

W przypadku pierwszej grupy mamy inwestycje w infrastrukturę oraz wdrożenia rozwiązań B+R. Chodzi głównie o inwestycje w gotowe technologie i późniejsze jej wdrożenia. Przedsiębiorstwa są skłonne inwestować w infrastrukturę oraz gotowe rozwiązania, co w konsekwencji zmniejszy ich ryzyko w prowadzeniu własnych badań rozwojowych. Z kolei nie jest zaskoczeniem inwestowanie w ekologię, czyli w tym wypadku duża świadomość ekologiczna przedsiębiorców i chęć poszukiwania oszczędności, która przekłada się na duże zainteresowanie inwestycjami w obszarze efektywności energetycznej oraz odnawialnych źródeł energii. Rozwój cyfrowy organizacji i jej szybki rozwój na pewno przyspieszył dzięki pandemii. Przedsiębiorstwa niejako zmuszone do przejścia w inną przestrzeń sprzedaży produktów, zauważyły swoją szansę w poszukiwaniu nowych rynków zbytu, lecz również w rozwoju swoich przedsiębiorstw.

W drugiej grupie mały procent wskazań jest bardzo interesujący. Oczywistym jest fakt małej liczby wskazań, co ma niewątpliwie związek z dość pesymistycznym podejściem przedsiębiorstw co do ich przyszłości. Z badań wynika, że tylko 50% chce inwestować w przyszłości w swoje przedsiębiorstwa. Bardzo wysoki poziom świadomości co do nadchodzącej stagnacji, problemy z ciągle rosnącymi cenami, duży poziom inflacji

niestabilność w obszarze energetycznym (problemy z węglem, gazem itd.) powoduje, że nie sprzyja to w procesie rozwoju firm. Procesy badawcze w innowacjach charakteryzują się dużą niepewnością w osiągnięciu rezultatów, więc przedsiębiorstwa nie podejmują aktualnie ryzyka inwestycyjnego, związanego z procesem poszukiwania i wdrażania rozwiązań innowacyjnych. Zaostrzenie globalnych warunków finansowych i spowolnienie popytu zewnętrznego będą miały wpływ na aktywność w drugiej połowie roku. Zanikające wsparcie, związane z normalizacją warunków po pandemii również przyczyni się do umiarkowanego wzrostu.

Według prognoz Goldman Sachs wzrost gospodarczy Polski w 2022 r. będzie mniejszy i wyniesie 3,9%. Według poprzedniej prognozy roczny wzrost miał wynieść 5,9%. Z opublikowanego w tym miesiącu szacunku flash GUS wynika, że produkt krajowy brutto w drugim kwartale br. wzrósł o 5,3% wobec wzrostu o 8,5% w pierwszym kwartale 2022 r. W ujęciu kwartał do kwartału PKB spadł o 2,3%.

Dokonując analizy preferencji przedsiębiorców, uwzględniając liczbę zatrudnionych, wyraźnie widać, że im większe przedsiębiorstwo, tym spada wskaźnik zainteresowania dotacjami bezzwrotnymi w stosunku do pożyczek, które rosną wraz ze wzrostem zatrudnienia. Sytuacja ta ma związek z faktem zebranego doświadczenia z realizacji projektów przez przedsiębiorców.

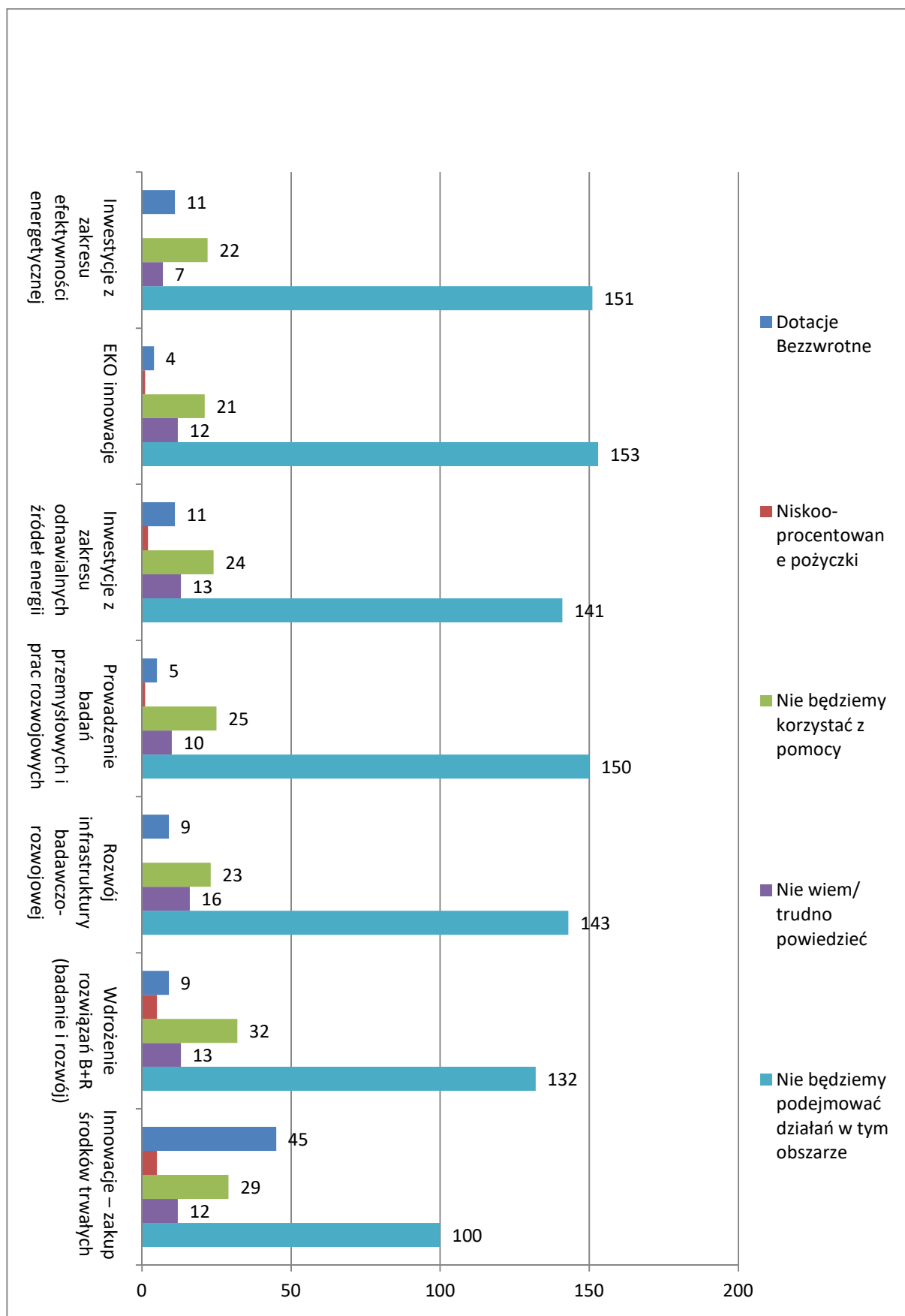
Tabela 27. Istotność poszczególnych kategorii firm dla dotacji bezzwrotnych oraz pożyczki niskooprocentowane - liczba zatrudnionych osób

	Odsetek firm, chcących skorzystać z Dotacji Bezzwrotnych
Od 10 do 49 osób	42,9%
Od 50 do 249 osób	41,0%
Jednoosobowa działalność gospodarcza	29,3%
Od 1 do 9 osób	26,2%

	Odsetek firm, chcących skorzystać z Dotacji Bezzwrotnych
Jednoosobowa działalność gospodarcza	5,8%
Od 10 do 49 osób	5,6%
Od 50 do 249 osób	5,2%
Od 1 do 9 osób	5,0%

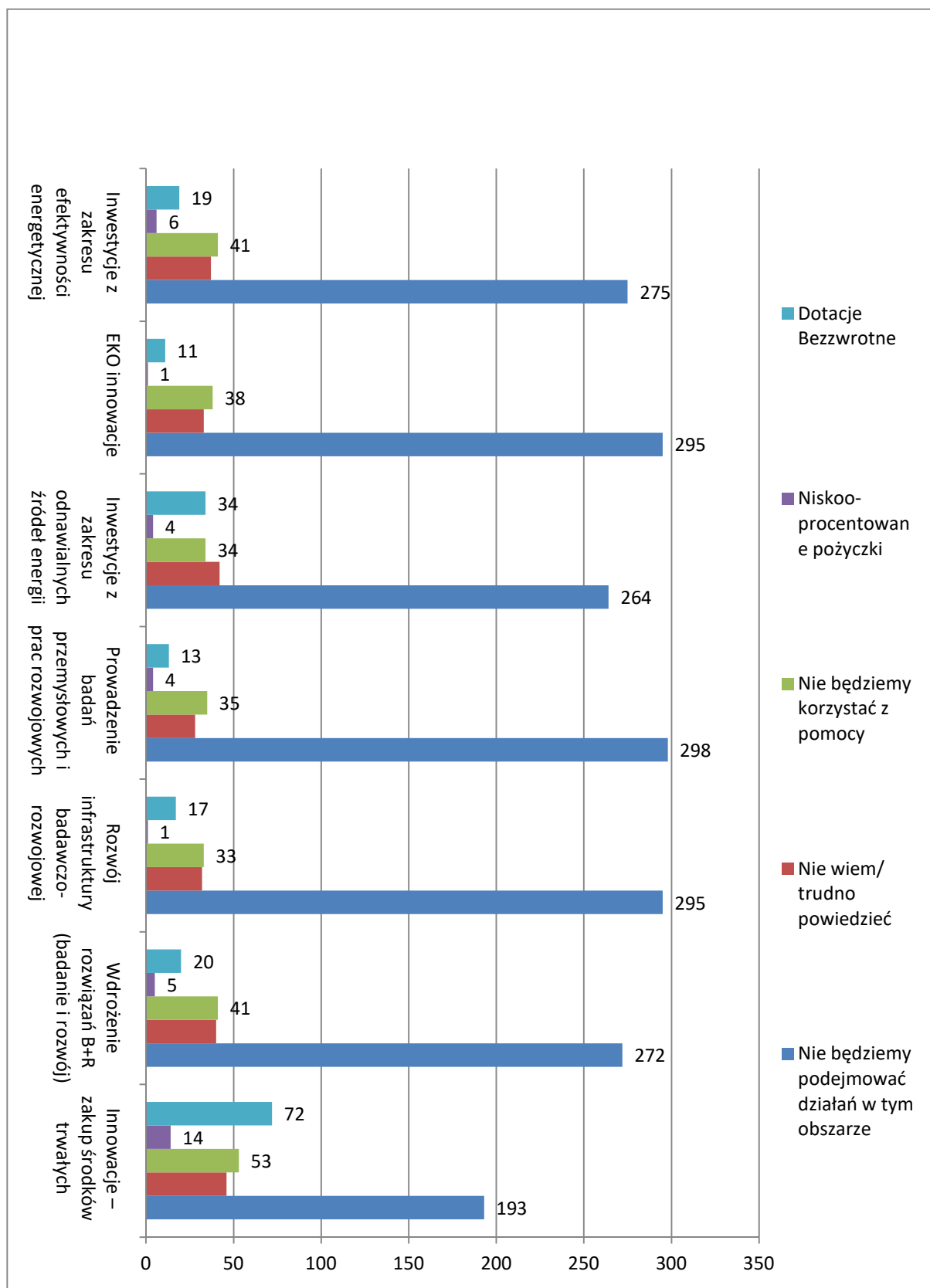
Źródło: opracowanie własne

Wykres 4. Jednoosobowa działalność gospodarcza

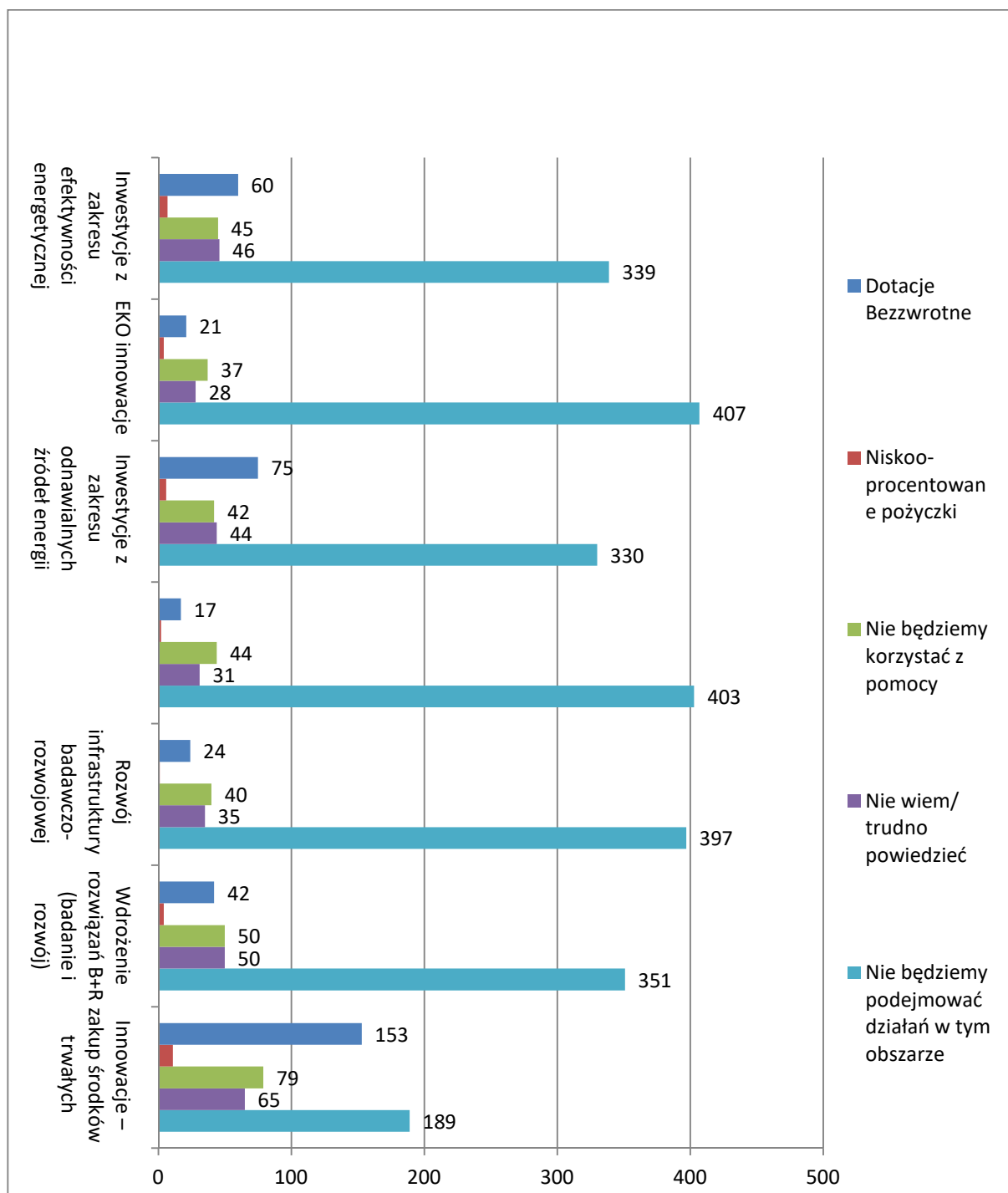
Źródło: opracowanie własne

Wykres 5. Mikroprzedsiębiorstwa – zatrudnienie od 1 do 9 osób

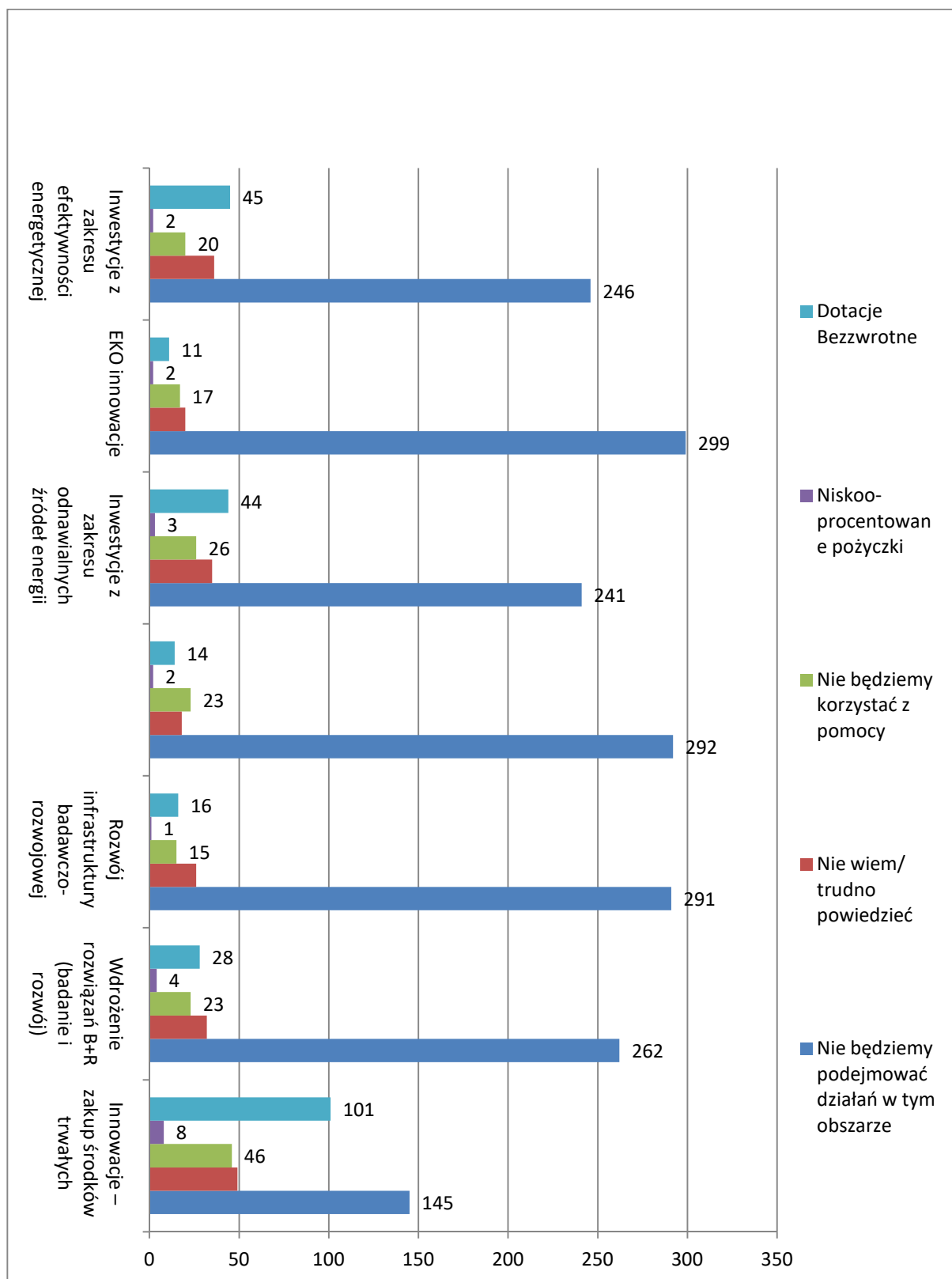
Źródło: opracowanie własne

Wykres 6. Małe przedsiębiorstwa – zatrudnienie od 10 do 49 osób

Źródło: opracowanie własne

Wykres 7. Średnie przedsiębiorstwa – zatrudnienie od 50 do 249 osób

Źródło: opracowanie własne

3. Ocena ekonomiczna

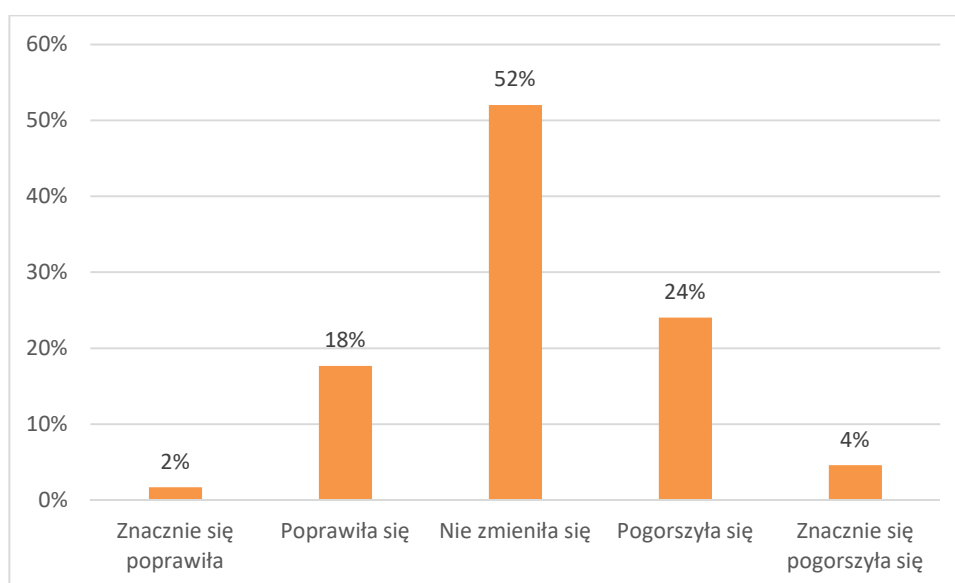
Wyniki badań obrazują, że 29% badanych wskazało, iż obecna sytuacja finansowa, w porównaniu do tej sprzed pandemii, pogorszyła się, połowa badanych wskazała, że pozostała na tym samym poziomie. Ważnym stwierdzeniem jest zaś to, że co piąty badany uznał, iż sytuacja finansowa się poprawiła - 20%. Dane te mogą sugerować postępującą polaryzację polskich firm i tworzący się podział na tych, którzy świetnie poradzili sobie w trakcie pandemii oraz tych, którzy nie byli w stanie dostosować się do zmieniających się dynamicznie warunków.

Tabela 28. Ocena kondycji ekonomicznej w porównaniu z okresem sprzed Pandemii COVID-19

Jak ocenia Pan/i obecną kondycję ekonomiczną firmy w porównaniu do okresu sprzed pandemii COVID-19		
	Częstość	Procent
Znacznie się poprawiła	24	2%
Poprawiła się	250	18%
Nie zmieniła się	736	52%
Pogorszyła się	340	24%
Znacznie się pogorszyła się	65	4%
Ogółem	1415	100%

Źródło: opracowanie własne

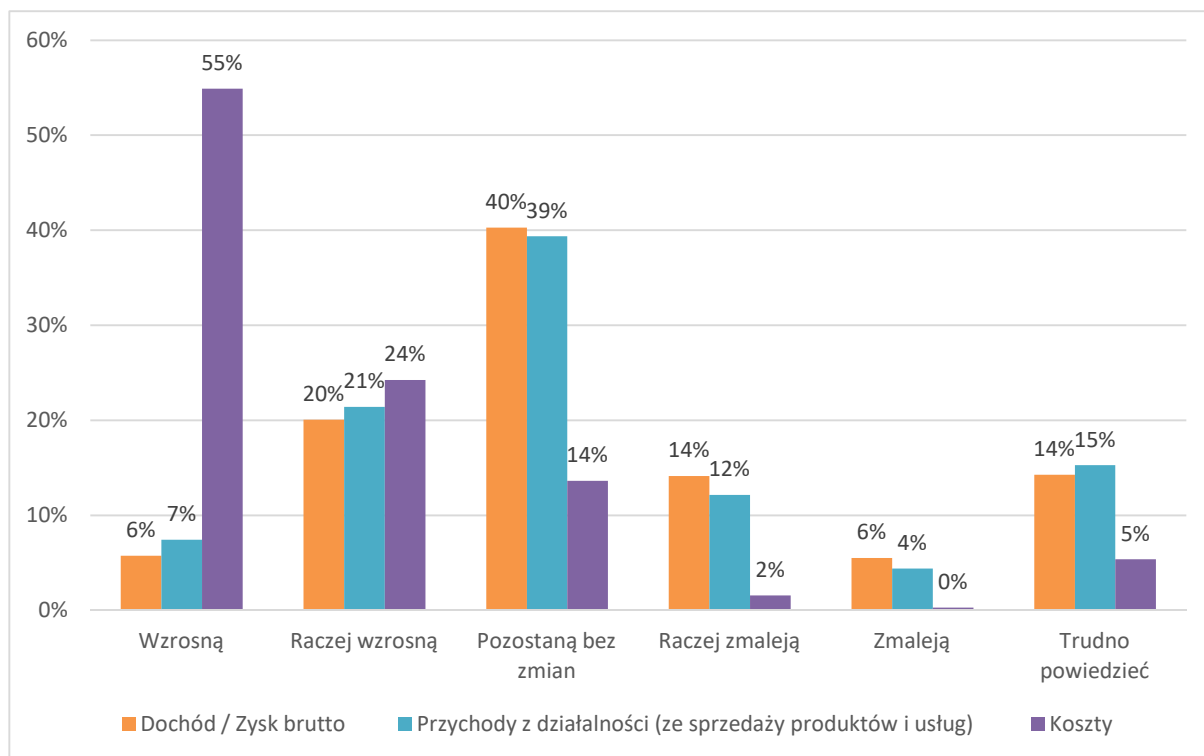
Wykres 8. Jak ocenia Pan/i obecną kondycję ekonomiczną firmy, w porównaniu do okresu sprzed pandemii COVID-19?

Źródło: opracowanie własne

Przedsiębiorcy dość sceptycznie podchodzą do przewidywania kondycji ekonomicznej przedsiębiorstwa. 79% uważa, że wzrosną lub raczej wzrosną koszty. 28% uważa, że zmaleje dochód, zysk, ale taka sama grupa 26% uważa że dochód/zysk wzrośnie.

Wykres 9. Kondycja ekonomiczna firmy pod koniec 2022 roku

Źródło: opracowanie własne

Jakie Pana/i zdaniem jest zagrożenie, że do końca 2022 roku firma utraci płynność i wystąpią zaległości w zobowiązaniach finansowych (w skali od 0 brak prawdopodobieństwa do 5 - pewność)? Wyniki badań są bardzo pozytywne, co wskazuje na posiadane przez przedsiębiorstwa zabezpieczenie (poduszka finansowa). Można przewidywać, że przedsiębiorstwa są przygotowane na ewentualne problemy rynkowe.

Tabela 29. Ocena kondycji ekonomicznej w porównaniu z okresem sprzed pandemii COVID-19 – podział wg wielkości przedsiębiorstwa

	Poprawiła się	Nie zmieniła się	Pogorszyła się
Jednoosobowa działalność gospodarcza	16,8%	56,0%	27,2%
Od 1 do 9 osób	16,7%	49,7%	33,6%
Od 10 do 49 osób	21,5%	47,5%	31,0%
Od 50 do 249 osób	20,6%	58,7%	20,6%

Źródło: opracowanie własne

Tabela 30. Ocena dochodów do końca 2022 roku – podział wg wielkości przedsiębiorstwa

	Poprawiła się	Nie zmieniła się	Pogorszyła się	Trudno powiedzieć
Jednoosobowa działalność gospodarcza	26,7%	42,9%	5,2%	8,9%
Od 1 do 9 osób	18,8%	40,5%	5,6%	17,5%
Od 10 do 49 osób	27,8%	37,4%	7,0%	14,3%
Od 50 do 249 osób	30,1%	42,7%	3,4%	13,8%

Źródło: opracowanie własne

Tabela 31. Ocena kondycji ekonomicznej w porównaniu z okresem sprzed pandemii COVID-19 – podział wg powiatów

	Poprawiła się	Nie zmieniła się	Pogorszyła się
brzeski	22,6%	54,8%	22,6%
głubczycki	22,0%	43,9%	34,1%
kędzierzyńsko-kozielski	17,4%	56,0%	26,6%
kluczborski	20,2%	50,6%	29,2%
krapkowicki	15,9%	52,2%	31,9%
namysłowski	21,6%	54,9%	23,5%
nyski	22,1%	43,6%	34,2%
oleski	17,6%	43,5%	38,8%
opolski	17,8%	57,8%	24,4%
prudnicki	21,2%	42,3%	36,5%
strzelecki	14,3%	52,7%	33,0%
m. Opole	19,9%	54,9%	25,2%

Źródło: opracowanie własne

Tabela 32. Ocena dochodów do końca 2022 roku – podział wg powiatów

	Poprawiła się	Nie zmieniła się	Pogorszyła się	Trudno powiedzieć
brzeski	23,7%	44,1%	17,2%	15,1%
głubczycki	17,1%	39,0%	17,1%	26,8%
kędzierzyńsko-kozielski	24,8%	45,0%	17,4%	12,8%
kluczborski	27,0%	37,1%	27,0%	9,0%
krapkowicki	24,6%	42,0%	23,2%	10,1%
namysłowski	23,5%	43,1%	21,6%	11,8%
nyski	28,2%	33,6%	20,1%	18,1%
oleski	21,2%	36,5%	23,5%	18,8%

opolski	21,5%	51,1%	16,3%	11,1%
prudnicki	30,8%	28,8%	23,1%	17,3%
strzelecki	22,0%	33,0%	26,4%	18,7%
m. Opole	29,2%	40,8%	17,2%	12,7%

Źródło: opracowanie własne

Tabela 33. Poziom optymizmu, dotyczący wzrostu dochodów wśród przedsiębiorców w poszczególnych powiatach

	% przedsiębiorstw deklarujących wzrost dochodów
opolski	72,60%
m. Opole	70,00%
kędzierzyńsko-kozielski	69,80%
brzeski	67,80%
krapkowicki	66,60%
namysłowski	66,60%
kluczborski	64,10%
nyski	61,80%
prudnicki	59,60%
oleski	57,70%
głubczycki	56,10%
strzelecki	55,00%

Źródło: opracowanie własne

Przedsiębiorstwa deklarujące najniższy przyrost dochodów w przyszłości to powiaty: strzelecki, głubczycki, oleski, prudnicki i nyski.

Tabela 34. Ocena przychodów do końca 2022 roku – podział wg powiatów

	Wzrosną	Pozostaną bez zmian	Zmaleją	Trudno powiedzieć
brzeski	26,9%	46,2%	11,8%	15,1%
głubczycki	22,0%	36,6%	14,6%	26,8%
kędzierzyńsko-kozielski	28,4%	41,3%	15,6%	14,7%
kluczborski	29,2%	37,1%	23,6%	10,1%
krapkowicki	26,1%	44,9%	18,8%	10,1%
namysłowski	29,4%	43,1%	13,7%	13,7%
nyski	30,9%	32,2%	18,1%	18,8%
oleski	27,1%	37,6%	17,6%	17,6%
opolski	26,7%	41,5%	15,6%	16,3%
prudnicki	32,7%	30,8%	19,2%	17,3%
strzelecki	25,3%	31,9%	24,2%	18,7%
m. Opole	31,0%	41,1%	14,3%	13,6%

Źródło: opracowanie własne

Przedsiębiorstwa, deklarujące najniższy przyrost przychodów to powiaty: głubczycki, strzelecki, krapkowicki, opolski i brzeski.

Tabela 35. Ocena kosztów prowadzenia działalności gospodarczej do końca 2022 roku – podział wg powiatów

	Wzrosną	Pozostaną bez zmian	Zmaleją	Trudno powiedzieć
brzeski	74,2%	18,3%	2,2%	5,4%
głubczycki	85,4%	9,8%	0,0%	4,9%
kędzierzyńsko-kozielski	80,7%	11,9%	0,9%	6,4%
kluczborski	87,6%	7,9%	2,2%	2,2%
krapkowicki	75,4%	21,7%	1,4%	1,4%
namysłowski	80,4%	11,8%	0,0%	7,8%
nyski	83,2%	10,1%	1,3%	5,4%
oleski	75,3%	14,1%	2,4%	8,2%
opolski	77,0%	13,3%	2,2%	7,4%
prudnicki	78,8%	7,7%	3,8%	9,6%
strzelecki	80,2%	11,0%	1,1%	7,7%
m. Opole	77,7%	16,1%	2,2%	4,0%

Źródło: opracowanie własne

Przedsiębiorstwa prezentujące największy pesymizm, związany z kosztami działalności to powiaty: krapkowicki, kluczborski, głubczycki, m. Opole, nyski. Statystycznie najwięcej i najczęściej wskazujących na słabą sytuację przedsiębiorstw wykazują powiaty: głubczycki, prudnicki i nyski. Dla potwierdzenia powyższego faktu przywołajmy tabelę wzrostu PKB w latach 2016 – 2020.

Tabela 36. Wartość PKB w mln PLN w powiatach opolskiego w latach 2016, 2019, 2020

	2016	2019	2020
m. Opole	21,5	22,0	22,1
opolski	13,7	13,6	13,1
kędzierzyńsko-kozielski	11,2	10,7	10,5
nyski	10,2	10,0	9,9
brzeski	7,9	7,8	7,8
strzelecki	7,1	7,3	7,7
krapkowicki	6,5	6,4	6,4
kluczborski	5,9	5,9	6,0
oleski	5,4	5,7	5,9
prudnicki	3,9	3,7	3,6
namysłowski	3,4	3,5	3,6
głubczycki	3,5	3,4	3,4

Źródło: opracowanie własne

Tabela 37. Poziom optymizmu dotyczący wzrostu dochodów wśród przedsiębiorców w poszczególnych powiatach

	% przedsiębiorstw deklarujących wzrost dochodów
opolski	72,60%
m. Opole	70,00%
kędzierzyńsko-kozielski	69,80%
brzeski	67,80%
krapkowicki	66,60%
namysłowski	66,60%
kluczborski	64,10%
nyski	61,80%
prudnicki	59,60%
oleski	57,70%
głubczycki	56,10%
strzelecki	55,00%

Źródło: opracowanie własne

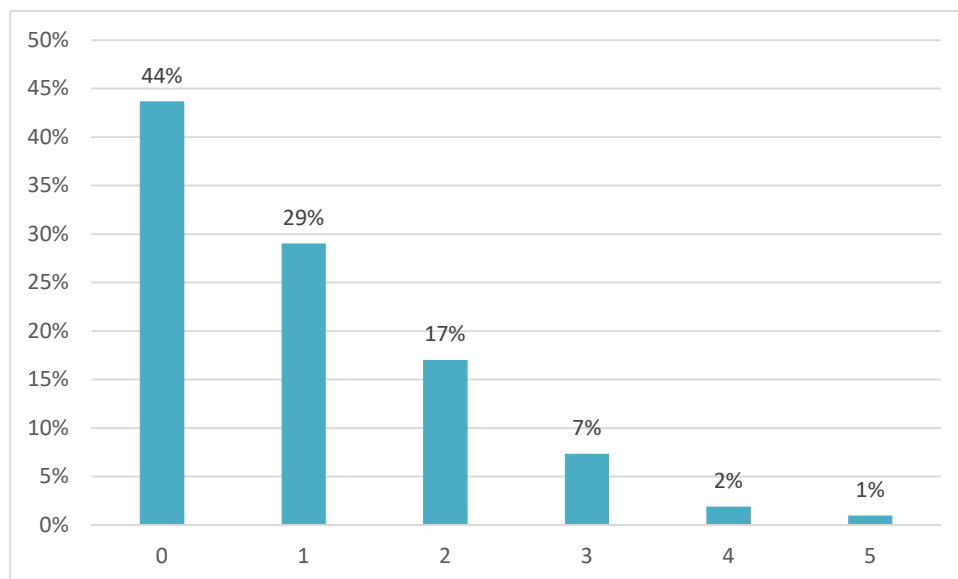
Tabela 38. Zagrożenie, że firma utraci płynność finansową

	Częstość	Procent
0	618	44%
1	411	29%
2	241	17%
3	104	7%
4	27	2%
5	14	1%
Ogółem	1415	100%

Źródło: opracowanie własne

Opolskie przedsiębiorstwa wykazują duży poziom płynności finansowej. Świadczy to o tym, że przedsiębiorstwa dobrze poradziły sobie z kryzysem wywołany pandemią. Wyniki te są podstawą do postawienia tezy, że przedsiębiorstwa posiadają poduszkę finansową i dobrze będą radzić sobie w kolejnym nadchodzącym kryzysie wywołanym wojną. Z danych nie wynika jednoznacznie jak duża i na jaki czas wystarczy poduszka finansowa. Poniższy wykres wskazuje 73% przedsiębiorstw nie widzi jak na razie możliwości utraty płynności finansowej.

Wykres 10. Zagrożenie, że firma utraci płynność finansową

Źródło: opracowanie własne

Jak wynika z badań, procesy inwestycyjne zostaną wstrzymane w najbliższym czasie. Z analizy wynika, że do realizacji inwestycji przekonanych jest 24% przedsiębiorstw (odpowiedzi tak, raczej tak). 50% nie podejmie działań w tym obszarze, a 26% nie jest zdecydowanych, co w konsekwencji przełoży się na brak podjęcia decyzji o inwestowaniu. Można wysnuć wniosek że 76% przedsiębiorstw wstrzyma się z realizacją inwestycji.

Tabela 39. Nowe inwestycje do końca 2025 roku

	Częstość	Procent
Tak	159	11%
Raczej tak	182	13%
Trudno powiedzieć	367	26%
Raczej nie	294	21%
Nie	413	29%
Ogółem	1415	100%

Źródło: opracowanie własne

Tabela 40. Inwestycje planowane do wdrożenia do 2025 roku

	Częstość	Procent
Maszyny i urządzenia	149	11%
Inwestycje w budynki i budowle – (biurowce hale produkcyjne...)	98	7%
Inne	55	4%
Odnawialne źródła energii (urządzenia fotowoltaiczne, pompy ciepła)	50	4%

Wdrożenie nowych technologii	43	3%
Szkolenia dla pracowników	43	3%
Środki transportu	33	2%
Działania marketingowe	31	2%
Technologie/infrastruktura IT – nowoczesne oprogramowanie, budowa sklepu internetowego, działania w online marketingu (SEO, Google Ads, influencer marketing, YouTube, social media)	30	2%
Zakup gruntów pod inwestycje	11	1%
Rozbudowa infrastruktury sprzedażowej – punkty sprzedaży, nowe lokalizacje	7	0%
Nieruchomości pod wynajem	7	0%
Zmiany organizacyjne w firmie	7	0%

Źródło: opracowanie własne

Wśród odpowiedzi innych pojawiły się:

- badania i rozwój
- budowa autostrady
- budowa dróg
- budowa garaży
- budowa nowej wiaty
- budowa obiektu sportowego
- docieplenie budynków
- Fotowoltaika
- infrastruktura
- klimatyzacja
- modernizacja
- inwestycja w zatrudnienie
- narzędzia
- park maszynowy
- remonty
- zakup środków trwałych

4. Zatrudnienie

Ekonomiczne skutki pandemii wymusiły na części przedsiębiorstw cięcia w zatrudnieniu. Jak wskazują wyniki badania, taka sytuacja dotyczyła 11% firm. Bardziej optymistyczne wnioski nasuwa jednak fakt, że w 80% przedsiębiorstw nie dokonano zmian w zatrudnieniu, a w 9% firm odnotowano wzrost liczby pracowników. Funkcjonowanie w okresie pandemii nie wymusiło na większości firm redukcji zatrudnienia.

Tabela 41. Stan zatrudnienia w porównaniu do okresu sprzed COVID-19

	Częstość	Procent
Tak, znacząco się zwiększył	14	1%
Tak, nieznacznie się zwiększył	116	8%
Nie uległ zmianie	1130	80%
Tak, nieznacznie się zmniejszył	121	9%
Tak, znacząco się zmniejszył	34	2%
Ogółem	1415	100%

Źródło: opracowanie własne

Ekonomiczne skutki pandemii pokazują, że badani nie zamierzają znacząco zatrudniać pracowników, tylko 14% badanych ma taki zamiar do końca 2022 r. 71% nie zamierza zatrudniać nowych pracowników do końca 2022 r.

Tabela 42. Plan zatrudnienia nowych pracowników do końca 2022 roku

	Częstość	Procent
Tak	74	5%
Raczej tak	134	9%
Trudno powiedzieć	202	14%
Raczej nie	318	22%
Nie	687	49%
Ogółem	1415	100%

Źródło: opracowanie własne

Prócz ujęcia retrospektywnego, ważne jest również przyjrzenie się, czy w najbliższej przyszłości firmy planują jakiegokolwiek zmiany w poziomie zatrudnienia. Co istotne, wyniki badań pokazują, że firmy nie planują też zwolnień pracowników.

Tabela 43. Zwolnienia pracowników do końca 2022 roku

	Częstość	Procent
Tak	10	1%
Raczej tak	20	1%
Trudno powiedzieć	93	7%
Raczej nie	247	17%
Nie	875	62%
Nie, jestem jednoosobową działalnością gospodarczą	170	12%

Źródło: opracowanie własne

W firmach w województwie opolskim przedsiębiorstwa nie planują do końca 2022 żadnych zwolnień grupowych.

Tabela 44 . Planowane zwolnienia grupowe do końca 2022 roku

	Częstość	Procent
Tak	3	1%
Trudno powiedzieć	27	10%
Raczej nie	26	9%
Nie	226	80%
Ogółem	282	100%

Źródło: opracowanie własne

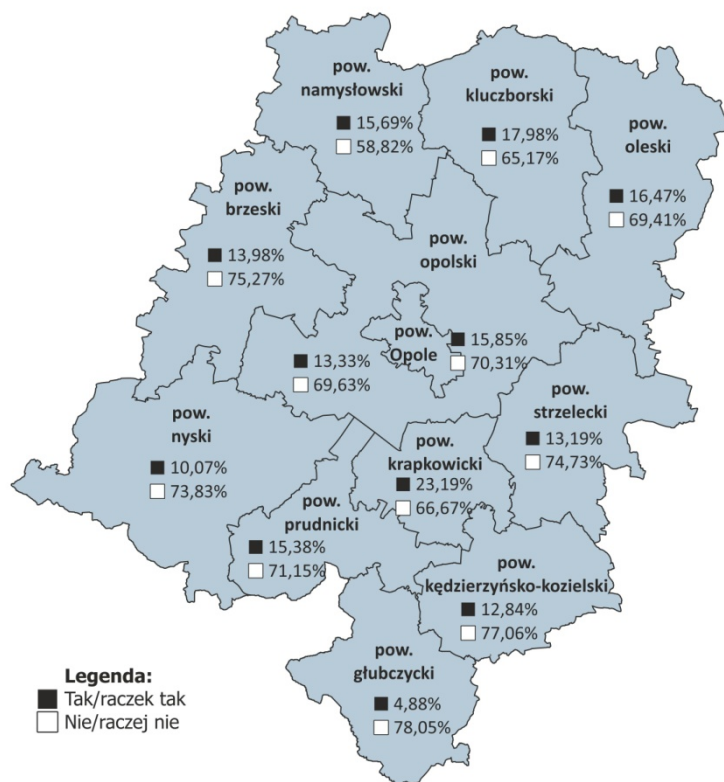
Kolejnym istotnym do zbadania czynnikiem był poziom wynagrodzenia pracowników. 45% wskazało, że wynagrodzenie nie uległo zmianie, ale co ważniejsze, aż 37% wskazało, że wynagrodzenie pracowników zwiększyło się. Sytuacja pandemii miała swój negatywny skutek, ale dla części przedsiębiorstw nie był on aż tak dotkliwy, a część wykorzystała tarczę na rozwój, co w późniejszym czasie mogło się też przełożyć na podniesienie wynagrodzenia pracownikom.

Tabela 45. Czy w porównaniu do okresu sprzed pandemii w firmie zmienił się poziom wynagrodzenia pracowników?

	Częstość	Procent
Tak, znacząco się zwiększył	34	2%
Tak, zwiększył się	523	37%
Nie uległ zmianie	643	45%
Tak, zmniejszył się	34	2%
Tak, znacząco się zmniejszył	3	0%
Nie dotyczy, prowadzę jednoosobową działalność gospodarczą	178	14%
Ogółem	1415	100%

Źródło: opracowanie własne

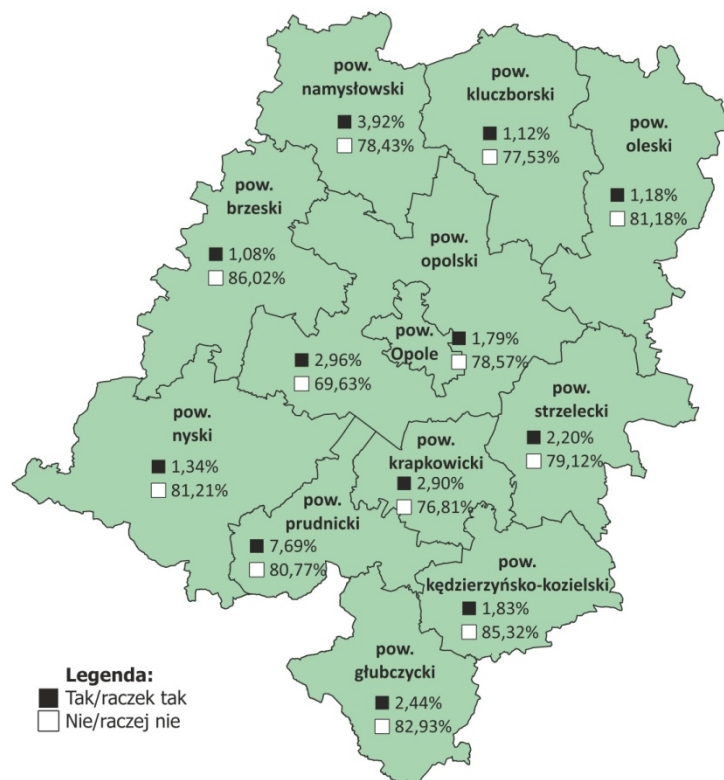
Rysunek 11. Zatrudnienie nowych pracowników

	Tak/raczej tak	Nie/raczej nie
brzeski	13,98%	75,27%
głubczycki	4,88%	78,05%
kędzierzyńsko-kozielski	12,84%	77,06%
kluczborski	17,98%	65,17%
krapkowicki	23,19%	66,67%
namysłowski	15,69%	58,82%
nyski	10,07%	73,83%
oleski	16,47%	69,41%
opolski	13,33%	69,63%
prudnicki	15,38%	71,15%
strzelecki	13,19%	74,73%
m. Opole	15,85%	70,31%

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 12. Zatrudnienie nowych pracowników

	Tak/raczej tak	Nie/raczej nie
brzeski	1,08%	86,02%
głubczycki	2,44%	82,93%
kędzierzyńsko-kozielski	1,83%	85,32%
kluczborski	1,12%	77,53%
krapkowicki	2,90%	76,81%
namysłowski	3,92%	78,43%
nyski	1,34%	81,21%
oleski	1,18%	81,18%
opolski	2,96%	69,63%
prudnicki	7,69%	80,77%
strzelecki	2,20%	79,12%
m. Opole	1,79%	78,57%

Źródło: opracowanie własne

5. Innowacyjność i nowe rozwiązania

W latach 2018–2020 udział przedsiębiorstw aktywnych innowacyjnie w sektorze przedsiębiorstw przemysłowych wyniósł 36,7%, a w usługach – 33,0% - według dokumentu „Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w latach 2018–2020”, PARP, Warszawa, Szczecin 2021. Według najnowszych badań GUS, dotyczących działalności innowacyjnej przedsiębiorstw, w latach 2018-2020 innowacyjność przedsiębiorstw ogółem była na poziomie 31,2%, tj. taki odsetek badanych firm wdrażał innowacje.

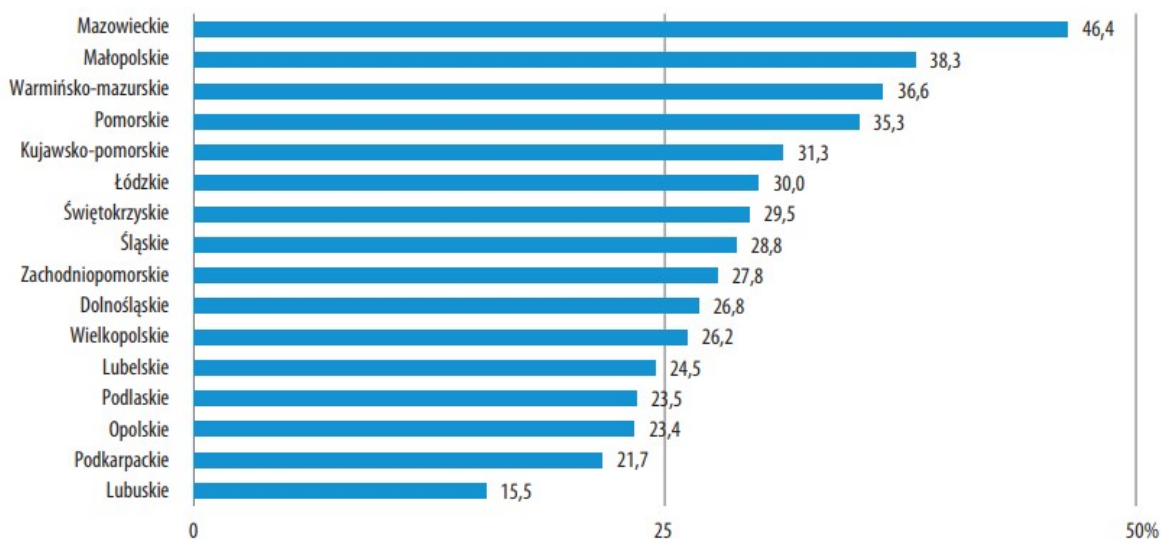
Badanie innowacyjności, prowadzone przez GUS, obejmuje przedsiębiorstwa z liczbą pracujących powyżej 9 pracowników, co oznacza, że nie dostarcza wiedzy na temat działalności innowacyjnej mikroprzedsiębiorstw – dominującej grupy firm na rynku w Polsce.

Wykres 11. Przedsiębiorstwa przemysłowe, aktywne innowacyjnie w latach 2018–2020 według województw

Źródło: Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w latach 2018–2020, PARP, Warszawa, Szczecin 2021

Wykres 12. Przedsiębiorstwa usługowe, aktywne innowacyjnie w latach 2018–2020 według województw

Źródło: Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w latach 2018–2020, PARP, Warszawa, Szczecin 2021

W latach 2019-2021 udział przedsiębiorstw aktywnych innowacyjnie w woj. opolskim wyniósł 16%. Wyróżniającymi się branżami w dziedzinie innowacyjności są:

- przetwórstwo przemysłowe – 25,2%
- informacja i komunikacja – 25,0%
- edukacja 22,4%
- działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją – 24,1%
- pozostała działalność usługowa - 21,2%.

Jeśli porównamy to z wynikami badań w Polsce:

- przedsiębiorstwa przemysłowe, aktywne innowacyjnie – 30,1%
- przedsiębiorstwa usługowe, aktywne innowacyjnie – 23,4%.

W przypadku innowacyjności w branży przemysłowej i usługowej, różnica jest niewielka i mieści się w granicach błędu. Należy tu dodać, że badania w woj. opolskim dotyczyły sytuacji w trakcie pandemii i tuż po niej. Wskazuje to na fakt, iż przedsiębiorstwa opolskie dobrze poradziły sobie z tą sytuacją. Gorzej wypada sytuacja całej opolskiej gospodarki, gdzie 16% (przy wartości średniej 31,2%) nie jest optymistyczna. Należy cały czas pamiętać, że badanie GUS nie obejmowało przedsiębiorstw poniżej 9 zatrudnianych.

Szczegółowe wartości znajdują się w tabeli poniżej.

Tabela 46. Wdrożenie rozwiązań innowacyjnych w latach 2019/2020/2021 według branż

Czy Państwa przedsiębiorstwo wprowadziło w okresie ostatnich trzech lat (2019/2020/2021) nowe rozwiązania innowacyjne		
	Tak	Nie
A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	20,0%	80,0%
B Górnictwo i wydobywanie *	0,0% *	100,0% *
C Przetwórstwo przemysłowe	25,2%	74,8%
D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych *	0,0% *	100,0% *
E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją *	0,0% *	100,0% *
F Budownictwo	13,8%	86,2%
G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	10,0%	90,0%
H Transport i gospodarka magazynowa	16,7%	83,3%
I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	15,0%	85,0%
J Informacja i komunikacja	25,0%	75,0%
K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	15,0%	85,0%
L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	11,5%	88,5%
M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	14,5%	85,5%
N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	13,6%	86,4%
O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne *	33,3% *	66,7% *
P Edukacja	22,4%	77,6%
Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	17,8%	82,2%
R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	24,1%	75,9%
S Pozostała działalność usługowa	21,2%	78,8%

Źródło: Opracowanie własne

* oznacza - niski odsetek firm które zostały przebadane

Branże najbardziej aktywne innowacyjnie to:

1. C Przetwórstwo przemysłowe - 25,20%
2. J Informacja i komunikacja - 25,00%
3. R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją - 24,10%
4. P Edukacja - 22,40%
5. S Pozostała działalność usługowa - 21,20%
6. A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo - 20,00%
7. Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna - 17,80%
8. H Transport i gospodarka magazynowa - 16,70%
9. I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi - 15,00%
10. K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa - 15,00%.

Tabela 47. Wdrożenie rozwiązań innowacyjnych w latach 2019/2020/2021 według wielkości przedsiębiorstwa

Czy Państwa przedsiębiorstwo wprowadziło w okresie ostatnich trzech lat (2019/2020/2021) nowe rozwiązania innowacyjne			
	Tak	Nie	Ogółem
Jednoosobowa działalność gospodarcza	13,6%	86,4%	100,0%
Od 1 do 9 osób	14,0%	86,0%	100,0%
Od 10 do 49 osób	20,3%	79,7%	100,0%
Od 50 do 249 osób	12,6%	87,4%	100,0%

Źródło: Opracowanie własne

Z zaprezentowanych w tabeli 29 danych wynika, że najbardziej innowacyjne są przedsiębiorstwa w grupie zatrudniających od 10 – 49 osób, czyli małe przedsiębiorstwa. Najmniej rozwiązań innowacyjnych mamy w grupie przedsiębiorstw średnich. Z badań wynika, że ta właśnie grupa w dużej mierze w przyszłości chce realizować projekty z własnych środków i nie jest zainteresowana dotacjami bezzwrotnymi (Tabela 32). Jednym z obszarów wsparcia dotacyjnego jest obszar „Wdrożenie rozwiązań B+R (badanie i rozwój), np. zakup licencji/prototypu, zakup patentu, zastrzeżenie wzoru: użytkowego, przemysłowego, towarowego, zakup know-how, zakup wartości niematerialnych i prawnych, usługi konsultingowe”. Najmniej innowacyjne są przedsiębiorstwa w grupie działalności jednoosobowych i mikroprzedsiębiorstw. Warta podkreślenia jest perspektywa inwestowania w przyszłości, gdzie te jednoosobowe działalności i mikroprzedsiębiorstwa chcą korzystać w przyszłości z dotacji bezzwrotnych (tabela 32). Z badań statystycznych, które wskazują w przyszłości wystąpienia określonych zdarzeń, te właśnie przedsiębiorstwa będą korzystać z EKO innowacji oraz rozwoju cyfrowego w organizacji.

IV. Analiza korelacji i regresja – wybrane obszary istotne statystycznie

W analizie istotności statystycznej wzięto pod uwagę czynniki, mające wpływ na preferencje korzystania przez przedsiębiorców z dotacji bezzwrotnych oraz pożyczek preferencyjnych. Największa istotność i dopasowanie występuje w przypadku wielkości przedsiębiorstwa oraz powiatów.

W grupie przedsiębiorstw **jednoosobowej działalności gospodarczej** największym zainteresowaniem cieszą się dotacje bezzwrotne w stosunku do pożyczek z niewielkimi odstępstwami. Charakterystyka dla poszczególnych grup inwestycji wygląda następująco:

Innowacje – zakup środków trwałych przodują następujące powiaty:

- m. Opole - dotacje - 45,5%
- opolski i nyski - dotacje - 13,6%.

Powiaty kędzierzyński oraz brzeski wykazują tendencję odwrotną, ponieważ niskooprocentowane pożyczki są dla nich bardziej atrakcyjne.

Wdrożenie rozwiązań B+R (badanie i rozwój) przodują następujące powiaty:

- nyski - dotacje - 37,5%
- oleski - dotacje - 25,0%.

Miasto Opole w tej kategorii wskazuje w 60% chęć korzystania z pożyczek.

Rozwój infrastruktury badawczo-rozwojowej - jeśli jest B+R przodują następujące powiaty:

- nyski - dotacje - 44,4%
- m. Opole - dotacje - 33,0%.

W przypadku pożyczek, żaden powiat nie jest zainteresowany tym źródłem finansowania.

Prowadzenie badań przemysłowych i prac rozwojowych przodują następujące powiaty:

- m. Opole - dotacje - 40,0%
- namysłowski, nyski, strzelecki - dotacje - 20,0%.

W przypadku pożyczek, żaden powiat nie jest zainteresowany tym źródłem finansowania.

Inwestycje z zakresu odnawialnych źródeł energii przodują następujące powiaty:

- m. Opole - dotacje - 30,0%
- nyski, strzelecki - dotacje - 20,0%.

W przypadku pożyczek, przoduje powiat kędzierzyński oraz prudnicki.

EKO innowacje przodują następujące powiaty:

- prudnicki - dotacje - 50,0%
- nyski, namysłowski - dotacje - 25,0%.

W przypadku pożyczek, przoduje powiat kędzierzyński.

Inwestycje z zakresu efektywności energetycznej przodują następujące powiaty:

- krapkowicki, nyski, m. Opole - dotacje - 18,2%
- namysłowski, oleski, opolski, prudnicki, strzelecki - dotacje - 9,1%.

W przypadku pożyczek, żaden powiat nie jest zainteresowany tym źródłem finansowania.

Rozwój cyfrowy organizacji przodują następujące powiaty:

- Nyski, kluczborski - dotacje - 25,0%
- namysłowski, oleski, strzelecki - dotacje - 12,5%

W przypadku pożyczek, żaden powiat nie jest zainteresowany tym źródłem finansowania.

W grupie przedsiębiorstw **zatrudniających od 1 do 9 osób** największym zainteresowaniem cieszą się dotacje bezzwrotne w stosunku do pożyczek z niewielkimi odstępstwami. Charakterystyka dla poszczególnych grup inwestycji wygląda następująco:

Innowacje – zakup środków trwałych przodują następujące powiaty:

- m. Opole - dotacje - 31,9%
- opolski - dotacje - 9,7%
- strzelecki, kędzierzyński dotacje - 8,3%.

Powiaty kluczborski, m. Opole wykazują tendencję odwrotną, ponieważ niskooprocentowane pożyczki są dla nich bardziej atrakcyjne. Interesujące jest w tej kategorii m. Opole, ponieważ dotacje bezzwrotne oraz pożyczki mamy na podobnym poziomie.

Wdrożenie rozwiązań B+R (badanie i rozwój) przodują następujące powiaty:

- m. Opole - dotacje - 40,0%
- nyski - dotacje - 15,0%.

Powiat kluczborski w tej kategorii wskazuje w 40% na korzystanie z pożyczek.

Rozwój infrastruktury badawczo-rozwojowej - jeśli jest B+R przodują następujące powiaty:

- m. Opole - dotacje - 47,1%
- namysłowski - dotacje - 17,6%.

Powiat kluczborski w tej kategorii wskazuje w 100% na korzystanie z pożyczek.

Prowadzenie badań przemysłowych i prac rozwojowych przodują następujące powiaty:

- m. Opole - dotacje - 38,5%
- nyski, namysłowski - dotacje - 15,4%.

Powiat kluczborski w tej kategorii wskazuje w 50% wskazań na korzystanie z pożyczek.

Inwestycje z zakresu odnawialnych źródeł energii przodują następujące powiaty:

- m. Opole - dotacje - 44,1%
- opolski - dotacje - 17,6%.

Powiat kluczborski w tej kategorii wskazuje w 66,7% wskazań na korzystanie z pożyczek.

EKO innowacje przodują następujące powiaty:

- m. Opole, nyski, namysłowski - dotacje - 18,20%
- brzeski, krapkowicki, oleski, opolski, strzelecki - dotacje - 9,1%.

W przypadku pożyczek, przoduje powiat kluczborski.

Inwestycje z zakresu efektywności energetycznej przodują następujące powiaty:

- m. Opole - dotacje - 42,1%
- nyski - dotacje - 15,8%.

W przypadku pożyczek powiat kluczborski 50% wskazań na pożyczki.

Rozwój cyfrowy organizacji przodują następujące powiaty:

- m. Opole - dotacje - 50,0%
- namysłowski, nyski, opolski - dotacje - 11,5%.

W przypadku pożyczek powiat kluczborski 50% wskazań na pożyczki.

W grupie przedsiębiorstw **zatrudniających od 10 do 49 osób** największym zainteresowaniem cieszą się dotacje bezzwrotne w stosunku do pożyczek z niewielkimi odstępstwami. Charakterystyka dla poszczególnych grup inwestycji wygląda następująco:

Innowacje – zakup środków trwałych przodują następujące powiaty:

- m. Opole - dotacje - 32,0%
- nyski - dotacje - 8,5%.

Powiaty nyski i opolski wykazują najwyższy poziom wskazań na korzystanie z niskooprocentowanych pożyczek. W tym wypadku mamy wariant, gdzie powiat nyski w kategorii dotacji bezzwrotnych i pożyczek wskazuje wysokie poziomy.

Wdrożenie rozwiązań B+R (badanie i rozwój) przodują następujące powiaty:

- m. Opole - dotacje - 25,0%
- strzelecki - dotacje - 11,9%.

Miasto Opole w tej kategorii wskazuje w 50% na korzystanie z pożyczek.

Rozwój infrastruktury badawczo-rozwojowej - jeśli jest B+R przodują następujące powiaty:

- m. Opole - dotacje - 47,1%
- oleski - dotacje - 12,0%.

Powiat opolski w tej kategorii wskazuje w 100% wskazań na korzystanie z pożyczek.

Prowadzenie badań przemysłowych i prac rozwojowych przodują następujące powiaty:

- m. Opole - dotacje - 23,5%
- krapkowicki, prudnicki - dotacje - 17,6%.

Powiat kluczborski w tej kategorii wykazuje w 50% wskazań na korzystanie z pożyczek.

Inwestycje z zakresu odnawialnych źródeł energii przodują następujące powiaty:

- m. Opole - dotacje - 20,0%
- oleski - dotacje - 14,7%

Miasto Opole w tej kategorii wykazuje w 33,3% wskazań na korzystanie z pożyczek.

EKO innowacje przodują następujące powiaty:

- m. Opole - dotacje - 23,8%
- strzelecki - dotacje - 19,0%.

Miasto Opole, powiat brzeski i prudnicki w tej kategorii wykazują najwięcej wskazań na korzystanie z pożyczek.

Inwestycje z zakresu efektywności energetycznej przodują następujące powiaty:

- m. Opole - dotacje - 21,7,9%
- strzelecki - dotacje - 13,3%.

W przypadku pożyczek powiat kluczborski 42,9% wskazań na pożyczki.

Rozwój cyfrowy organizacji przodują następujące powiaty:

- m. Opole - dotacje - 46,7%
- prudnicki, strzelecki, oleski - dotacje - 10,0%.

Miasto Opole i powiat brzeski w tej kategorii wykazują najwięcej wskazań na korzystanie z pożyczek.

W grupie przedsiębiorstw, **zatrudniających od 50 do 249 osób** największym zainteresowaniem cieszą się dotacje bezzwrotne w stosunku do pożyczek z niewielkimi odstępstwami. Charakterystyka dla poszczególnych grup inwestycji wygląda następująco:

Innowacje – zakup środków trwałych przodują następujące powiaty:

- m. Opole - dotacje - 32,7%
- nyski - dotacje - 11,9%.

Miasto Opole w tej kategorii wskazuje w 37,5% chęci korzystania z pożyczek.

Wdrożenie rozwiązań B+R (badanie i rozwój) przodują następujące powiaty:

- m. Opole - dotacje - 28,6%
- opolski - dotacje - 14,3%.

Powiat kędzierzyński w tej kategorii wskazuje w 50% na korzystanie z pożyczek.

Rozwój infrastruktury badawczo-rozwojowej - jeśli jest B+R przodują następujące powiaty:

- m. Opole - dotacje - 50,0%
- opolski - dotacje - 18,8%.

W przypadku pożyczek, żaden powiat nie jest zainteresowany tym źródłem finansowania.

Prowadzenie badań przemysłowych i prac rozwojowych przodują następujące powiaty:

- m. Opole - dotacje - 42,9%
- brzeski, namysłowski - dotacje - 14,3%.

Powiat kluczborski i brzeski w tej kategorii wykazują 50% wskazań na korzystanie z pożyczek.

Inwestycje z zakresu odnawialnych źródeł energii przodują następujące powiaty:

- m. Opole - dotacje - 34,1%
- kędzierzyński - dotacje - 13,6%.

Powiat krapkowicki, namysłowski i opolski w tej kategorii 33,3% wskazań na korzystanie z pożyczek.

EKO innowacje przodują następujące powiaty:

- m. Opole - dotacje - 54,5%
- opolski - dotacje - 27,3%.

Powiaty namysłowski i krapkowicki w tej kategorii wykazują najwięcej wskazań na korzystanie z pożyczek.

Inwestycje z zakresu efektywności energetycznej przodują następujące powiaty:

- m. Opole - dotacje - 37,8%
- kędzierzyński - dotacje - 17,8%.

Miasto Opole i powiat prudnicki wykazują najwięcej wskazań na korzystanie z pożyczek.

Rozwój cyfrowej organizacji przodują następujące powiaty:

- m. Opole - dotacje - 39,1
- krapkowicki - dotacje - 13,0%.

W przypadku pożyczek, żaden powiat nie jest zainteresowany tym źródłem finansowania.

Wnioski

Podsumowując wyniki istotności, posłużmy się tabelą poniżej, w której zostały zebrane oraz policzone wskazania w tych powiatach, które były najbardziej istotne statystycznie. Dokonano sumy liczby wskazań w najwyższej istotnych wskazań w kategorii dotacji bezzwrotnych oraz pożyczek preferencyjnych.

Tabela 48. Istotność poszczególnych powiatów w kategorii dotacje bezzwrotne oraz pożyczki niskooprocentowane

	Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) dofinansowania	Niskooprocentowane pożyczki (preferencyjne warunki)
m. Opole	28	8
nyski	15	1
strzelecki	10	0
namysłowski	9	9
opolski	9	3
oleski	7	0
prudnicki	5	2
kędzierzyńsko-kozielski	3	3
brzeski	2	4
krapkowicki	2	2
kluczborski	1	11
głubczycki	0	0

Źródło: Opracowanie własne

Wyniki badań wskazują wyraźnie, że planowane przez przedsiębiorców w przyszłości inwestycje będą atrakcyjne pod warunkiem, że źródłem finansowania będą dofinansowania bezzwrotne, a mniej atrakcyjne staną się pożyczki preferencyjne. Wyraźnie widać, że 8 powiatów oraz miasto Opole ma silną przewagę i skłonność do inwestowania w przypadku dotacji bezzwrotnych. W przypadku powiatu namysłowskiego mamy równowagę w kwestii dotacji i pożyczek. Najslabiej wypada powiat głubczycki. Przypomnijmy tylko, że powiat głubczycki we wskaźnikach prognoz do 2025 roku wypadł na ostatnim miejscu z powiatów (Tabela 6. Wskaźnik PMI dla powiatów - prognoza do 2025 roku /ranking). Bardzo optymistycznie prezentują się w porównaniu z prognozami powiat nyski, namysłowski, oleski czy strzelecki. Wysokie pozycje powiatów nyski i namysłowski należy wiązać również z preferencjami w niektórych działaniach z RPOWO 2014-2020, gdzie właśnie te powiaty były wspierane bardziej niż pozostałe. Jedynym powiatem, który nie jest zainteresowany dotacjami bezzwrotnymi jest powiat kluczborski. Jeśli porównamy niektóre powiaty z tabelą 31, gdzie zebrano liczbę projektów, realizowanych w powiatach woj. opolskiego to widać wyraźnie, że powiat kluczborski wypada najslabiej. Prognozy na kolejne lata oraz dotychczasowa realizacja projektów wypadają najslabiej. Poza miastem Opole, wiodącym powiatem staje się powiat nyski, opolski i oleski.

Tabela 49. Porównajmy powyższe dane z liczbą projektów, realizowanych przez przedsiębiorców w ramach RPOWO 2014-2020

	Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) dofinansowania
m. Opole	182
opolski	65
nyski	58
oleski	24
krapkowicki	22
prudnicki	22
głubczycki	17
kędzierzyńsko-kozielski	15
brzeski	13
namysłowski	13
strzelecki	12
kluczborski	7
pozostałe	16

Źródło: Opracowanie własne

Poniżej pełna tabela statystyczna, dotycząca preferencji korzystania z dotacji bezzwrotnych oraz niskooprocentowanych pożyczek (preferencyjne warunki).

Tabela 50. Istotność statystyczna w zmiennych wielkość przedsiębiorstwa i jego wpływ - pyt. 1

		Jednoosobowa działalność gospodarcza											
		brze- ski	głębczy- cki	kędzierzyn- ńsko- kozielski	kluczborski	krapko- wicki	namysłowski	nyski	oleski	opolski	prudnic- ki	strzelec- ki	m. Opole
Innowacje – zakup środków trwałych	Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) dofinansowania	2,3%	0,0%	2,3%	6,8%	6,8%	2,3%	13,6 %	2,3%	13,6%	0,0%	4,5%	45,5%
	Niskooprocentowan e pożyczki (preferencyjne warunki)	20,0%	0,0%	40,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	20,0%	0,0%	20,0%	0,0%
Wdrożenie rozwiązań B+R (badanie i rozwój)	Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) dofinansowania	0,0%	0,0%	0,0%	12,5%	0,0%	12,5%	37,5 %	25,0 %	0,0%	0,0%	0,0%	12,5%
	Niskooprocentowan e pożyczki (preferencyjne warunki)	0,0%	0,0%	20,0%	20,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	60,0%
Rozwój infrastruktury badawczo- rozwojowej, jeśli jest B+R	Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) dofinansowania	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	11,1%	44,4 %	11,1 %	0,0%	0,0%	0,0%	33,3%
	Niskooprocentowan e pożyczki (preferencyjne warunki)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Prowadzenie badań przemysłowyc h i prac rozwojowych	Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) dofinansowania	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	20,0%	20,0 %	0,0%	0,0%	0,0%	20,0%	40,0%
	Niskooprocentowan e pożyczki (preferencyjne warunki)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	00,0%
Inwestycje z zakresu odnawialnych	Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) dofinansowania	10,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	10,0%	20,0 %	10,0 %	0,0%	0,0%	20,0%	30,0%

źródła energii	Niskooprocentowane pożyczki (preferencyjne warunki)	0,0%	0,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	50,0%	0,0%	0,0%
EKO innowacje	Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) dofinansowania	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	25,0%	25,0%	0,0%	0,0%	0,0%	50,0%	0,0%
	Niskooprocentowane pożyczki (preferencyjne warunki)	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Inwestycje z zakresu efektywności energetycznej	Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) dofinansowania	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	18,2%	9,1%	18,2%	9,1%	9,1%	9,1%	9,1%	18,2%
	Niskooprocentowane pożyczki (preferencyjne warunki)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Rozwój cyfrowy organizacji	Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) dofinansowania	0,0%	0,0%	0,0%	25,0%	0,0%	12,5%	25,0%	12,5%	0,0%	0,0%	12,5%	12,5%
	Niskooprocentowane pożyczki (preferencyjne warunki)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Od 1 do 9 osób													
		brzeski	głubczycki	kędzierzynski-kozielski	kluczborski	krapkowicki	namysłowski	nyski	oleski	opolski	prudnicki	strzelecki	m. Opole
Innowacje – zakup środków trwałych	Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) dofinansowania	5,6%	2,8%	8,3%	5,6%	4,2%	5,6%	6,9%	6,9%	9,7%	4,2%	8,3%	31,9%

	Niskooprocentowane pożyczki (preferencyjne warunki)	7,7%	0,0%	0,0%	30,8%	0,0%	7,7%	7,7%	7,7%	7,7%	0,0%	0,0%	30,8%
Wdrożenie rozwiązań B+R (badanie i rozwój)	Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) dofinansowania	0,0%	10,0%	0,0%	0,0%	0,0%	10,0%	15,0%	10,0%	10,0%	0,0%	5,0%	40,0%
	Niskooprocentowane pożyczki (preferencyjne warunki)	20,0%	0,0%	0,0%	40,0%	0,0%	20,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	20,0%
Rozwój infrastruktury badawczo-rozwojowej, jeśli jest B+R	Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) dofinansowania	0,0%	5,9%	5,9%	0,0%	0,0%	17,6%	11,8%	0,0%	11,8%	0,0%	0,0%	47,1%
	Niskooprocentowane pożyczki (preferencyjne warunki)	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Prowadzenie badań przemysłowych i prac rozwojowych	Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) dofinansowania	0,0%	7,7%	7,7%	0,0%	0,0%	15,4%	15,4%	7,7%	7,7%	0,0%	0,0%	38,5%
	Niskooprocentowane pożyczki (preferencyjne warunki)	0,0%	0,0%	0,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	50,0%
Inwestycje z zakresu odnawialnych źródeł energii	Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) dofinansowania	2,9%	0,0%	2,9%	2,9%	2,9%	2,9%	5,9%	2,9%	17,6%	2,9%	11,8%	44,1%
	Niskooprocentowane pożyczki (preferencyjne warunki)	0,0%	0,0%	0,0%	66,7%	0,0%	0,0%	33,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
EKO innowacje	Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) dofinansowania	9,1%	0,0%	0,0%	0,0%	9,1%	18,2%	18,2%	9,1%	9,1%	0,0%	9,1%	18,2%

	Niskooprocentowane pożyczki (preferencyjne warunki)	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Inwestycje z zakresu efektywności energetycznej	Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) dofinansowania	0,0%	0,0%	10,5%	5,3%	0,0%	10,5%	15,8%	5,3%	5,3%	5,3%	0,0%	42,1%
	Niskooprocentowane pożyczki (preferencyjne warunki)	0,0%	0,0%	16,7%	50,0%	0,0%	0,0%	16,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	16,7%
Rozwój cyfrowy organizacji	Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) dofinansowania	3,8%	3,8%	0,0%	0,0%	0,0%	11,5%	11,5%	7,7%	11,5%	0,0%	0,0%	50,0%
	Niskooprocentowane pożyczki (preferencyjne warunki)	0,0%	0,0%	0,0%	50,0%	0,0%	0,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Od 10 do 49 osób

		brze- ski	głębczy- cki	kędzierzyn- rńsko- kozielski	kluczbo- rski	krapko- wicki	namysło- wski	nyski	oleski	opols- ki	prudnic- ki	strzelec- ki	m. Opole
Innowacje – zakup środków trwałych	Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) dofinansowania	6,5%	4,6%	7,2%	6,5%	5,2%	3,3%	8,5%	7,8%	5,2%	4,6%	7,8%	32,7%
	Niskooprocentowane pożyczki (preferencyjne warunki)	0,0%	0,0%	9,1%	9,1%	9,1%	0,0%	27,3%	9,1%	27,3%	0,0%	0,0%	9,1%
Wdrożenie rozwiązań B+R (badanie i rozwój)	Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) dofinansowania	7,1%	4,8%	2,4%	2,4%	4,8%	7,1%	4,8%	7,1%	2,4%	7,1%	11,9%	38,1%
	Niskooprocentowane pożyczki (preferencyjne warunki)	25,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	25,0%	0,0%	0,0%	50,0%

Rozwój infrastruktury badawczo-rozwojowej, jeśli jest B+R	Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) dofinansowania	8,3%	8,3%	4,2%	8,3%	4,2%	4,2%	4,2%	12,5%	4,2%	8,3%	8,3%	25,0%
	Niskooprocentowane pożyczki (preferencyjne warunki)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Prowadzenie badań przemysłowych i prac rozwojowych	Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) dofinansowania	0,0%	11,8%	5,9%	0,0%	17,6%	0,0%	5,9%	5,9%	0,0%	17,6%	11,8%	23,5%
	Niskooprocentowane pożyczki (preferencyjne warunki)	0,0%	0,0%	0,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Inwestycje z zakresu odnawialnych źródeł energii	Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) dofinansowania	4,0%	9,3%	9,3%	9,3%	4,0%	2,7%	4,0%	14,7%	5,3%	6,7%	10,7%	20,0%
	Niskooprocentowane pożyczki (preferencyjne warunki)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	16,7%	0,0%	0,0%	0,0%	16,7%	16,7%	16,7%	33,3%
EKO innowacje	Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) dofinansowania	4,8%	14,3%	9,5%	0,0%	4,8%	0,0%	14,3%	9,5%	0,0%	0,0%	19,0%	23,8%
	Niskooprocentowane pożyczki (preferencyjne warunki)	25,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	25,0%	0,0%	50,0%
Inwestycje z zakresu efektywności energetycznej	Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) dofinansowania	5,0%	10,0%	6,7%	10,0%	1,7%	5,0%	8,3%	11,7%	5,0%	1,7%	13,3%	21,7%
	Niskooprocentowane pożyczki (preferencyjne warunki)	0,0%	0,0%	0,0%	42,9%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	28,6%	0,0%	28,6%
Rozwój cyfrowy	Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) dofinansowania	0,0%	6,7%	3,3%	0,0%	3,3%	0,0%	3,3%	10,0%	6,7%	10,0%	10,0%	46,7%

organizacji	Niskooprocentowane pożyczki (preferencyjne warunki)	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	50,0%
--------------------	---	-------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	-------

Od 50 do 249 osób													
		brze- ski	głębczy- cki	kędzierzyn- sko- kozielski	kluczborski	krapkowicki	namysłowski	nyski	oleski	opolski	prudnicki	strzelecki	m. Opole
Innowacje – zakup środków trwałych	Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) dofinansowania	5,9%	2,0%	6,9%	5,0%	6,9%	6,9%	11,9%	7,9%	7,9%	2,0%	4,0%	32,7%
	Niskooprocentowane pożyczki (preferencyjne warunki)	25,0%	0,0%	12,5%	0,0%	12,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	12,5%	0,0%	37,5%
Wdrożenie rozwiązań B+R (badanie i rozwój)	Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) dofinansowania	10,7%	0,0%	7,1%	3,6%	10,7%	3,6%	7,1%	7,1%	14,3%	7,1%	0,0%	28,6%
	Niskooprocentowane pożyczki (preferencyjne warunki)	25,0%	25,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Rozwój infrastruktury badawczo-rozwojowej, jeśli jest B+R	Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) dofinansowania	6,3%	0,0%	6,3%	0,0%	12,5%	0,0%	0,0%	0,0%	18,8%	6,3%	0,0%	50,0%
	Niskooprocentowane pożyczki (preferencyjne warunki)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Prowadzenie badań przemysłowych i prac rozwojowych	Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) dofinansowania	14,3%	0,0%	0,0%	7,1%	7,1%	14,3%	7,1%	0,0%	7,1%	0,0%	0,0%	42,9%
	Niskooprocentowane pożyczki (preferencyjne warunki)	50,0%	0,0%	0,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Inwestycje z zakresu odnawialnych źródeł energii	Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) dofinansowania	6,8%	0,0%	13,6%	9,1%	2,3%	6,8%	6,8%	6,8%	4,5%	2,3%	6,8%	34,1%
	Niskooprocentowane pożyczki (preferencyjne warunki)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	33,3%	33,3%	0,0%	0,0%	33,3%	0,0%	0,0%	0,0%
EKO innowacje	Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) dofinansowania	0,0%	0,0%	0,0%	9,1%	9,1%	0,0%	0,0%	0,0%	27,3%	0,0%	0,0%	54,5%
	Niskooprocentowane pożyczki (preferencyjne warunki)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	50,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Inwestycje z zakresu efektywności energetycznej	Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) dofinansowania	6,7%	0,0%	17,8%	4,4%	2,2%	2,2%	6,7%	6,7%	8,9%	2,2%	4,4%	37,8%
	Niskooprocentowane pożyczki (preferencyjne warunki)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	50,0%	0,0%	50,0%
Rozwój cyfrowy organizacji	Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) dofinansowania	4,3%	0,0%	8,7%	8,7%	13,0%	4,3%	4,3%	4,3%	8,7%	4,3%	0,0%	39,1%
	Niskooprocentowane pożyczki (preferencyjne warunki)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Źródło: Opracowanie własne

V. Zalecenia i rekomendacje na podstawie analizy danych, pozyskanych z ankiety badawczej

Pobudzenie inwestycji w sektorze MŚP

Widać w ostatnich latach, jak również po okresie Pandemii, że następuje modernizacja struktury gospodarki, która powinna stać się naturalnym sprzymierzeńcem wzrostu inwestycji sektora prywatnego. Dotyczy to zarówno branż, jak i wielkości przedsiębiorstw. W przypadku wsparcia z dotacji oraz niskoprocentowanych pożyczek istotą stanie się budowanie nowych kryteriów dostępu, w ramach nowego okresu programowania. Obecna strategia innowacji sprzyja próbie weryfikacji nowych kryteriów dostępu dla przedsiębiorców. Bez zapewnienia przyjaznych warunków i skutecznych zachęt trudno będzie zdecydowanie ożywić inwestycje prywatne. A bez ich systematycznego i solidnego przyspieszenia trudno będzie podwoić czy potroić nakłady w perspektywie najbliższych 5 - 10 lat.

1. Rekomenduje się utrzymanie bezwzględnie dotychczasowego modelu dotacyjnego dla przedsiębiorstw.
 - Należy zweryfikować z punktu widzenia branż i wielkości przedsiębiorstw do jakiej grupy docelowej należy kierować wsparcie.
 - Dofinansowanie bezzwrotne ma dużo większe zainteresowanie w stosunku do pożyczek, ponieważ, w ramach realizowanych projektów, zabezpieczenie inwestycji jest wykazywane przez przedsiębiorcę tylko na udział własny. Część dotacyjna nie jest brana pod uwagę z punktu widzenia zabezpieczenia.
 - Z danych historycznych wynika, że średnio 8 przedsiębiorstw na 100 chce korzystać z dotacji, a tylko 1 przedsiębiorstwo z pożyczek. Jeśli przyjmiemy, zgodnie z założeniami, liczbę przedsiębiorstw woj. opolskiego, wykorzystaną w próbie badawczej 102 751 to w przyszłości zainteresowanych przedsiębiorstw, korzystających z dotacji bezzwrotnych będzie około 87 tys.
 - Zainteresowanie przedsiębiorstw w nowym okresie programowania w zależności od kategorii inwestycyjnych będzie wahało się pomiędzy od 23 do 47 na 100.
 - Skrócenie czasu rozpatrywania wniosku zwiększy zainteresowanie przedsiębiorstw tą formą finansowania.
2. Pożyczki preferencyjne są również w obszarze zainteresowania przedsiębiorców i stają się ważnym źródłem finansowania inwestycji. Przedsiębiorcy doceniają krótki czas pozyskania pożyczki w stosunku do oczekiwania na rozpatrzenie wniosków dotacyjnych.
3. Zgodnie z PKD, szczególnego wsparcia wymagać będą następujące branże:
 - budownictwo

- handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
- działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
- działalność finansowa i ubezpieczeniowa
- działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
- działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
- działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
- pozostała działalność usługowa.

Są to branże, które w badaniach wypadły najslabiej, jeśli chodzi o prognozę do 2025 roku.

Branże najbardziej zainteresowane dotacjami bezzwrotnymi to:

- Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna - 53,4%
- S Pozostała działalność usługowa - 50,5%
- R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją - 48,3%
- A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo - 45,7%
- C Przetwórstwo przemysłowe - 42,0%
- I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi - 40,0%.

4. Kontynuacja wsparcia z obszaru cyfryzacji dla przedsiębiorstw.

5. Proponuje się zwiększenie wsparcia w obszarach:

- rozwój infrastruktury badawczo-rozwojowej, jeśli w strukturze organizacyjnej jest B+R
- prowadzenie badań przemysłowych i prac rozwojowych
- EKO innowacje.

W szczególności należy zwrócić uwagę na ECO innowacje, które w całej analizie wypadają dość słabo. Badania wskazują również, że świadomość inwestowania w ekologię u przedsiębiorców jest duża, lecz brak zachęt powoduje zniechęcenie przedsiębiorstw do inwestycji.

Obszary w kolejności najbardziej pożądanых źródeł finansowania (dotacje bezzwrotne) dla przedsiębiorstw:

- innowacje – zakup środków trwałych
- inwestycje z zakresu odnawialnych źródeł energii
- inwestycje z zakresu efektywności energetycznej
- wdrożenie rozwiązań B+R (badanie i rozwój)
- **rozwój cyfrowy organizacji.**

6. Wprowadzanie w kolejnych naborach projektowych kryteriów zatrudnienia, może spowodować ograniczenie w zainteresowaniu projektami dotacyjnymi. Fakt ten może potwierdzić nabór na projekty innowacyjne, gdzie przedsiębiorcy wyraźnie wskazują, że nowe technologie ograniczają liczbę zatrudnionych ponieważ to maszyny/urządzenia najczęściej zastępują pracę ludzką. Dobrą praktyką we współczesnym modelu zarządzania jest inwestowanie w zespoły badawcze oraz wsparcie tych zespołów profesjonalną wiedzą. Niezbędne jest inwestowanie w tzw. „relacje”.

7. Rekomenduje się również zacieśnianie współpracy pomiędzy instytucjami badawczymi a przedsiębiorstwami. Dobrą praktyką było w kryteriach oceny projektów innowacyjnych punktowanie współpracy.
8. Branża usługowa, z punktu widzenia korzystania z dotacji w okresie programowania 2014-2020, miała dość ograniczony dostęp do środków inwestycyjnych. Było to związane z kryterium innowacyjności, czyli wpisania się projektu w Regionalną Strategię Innowacji. Z analizy wynika, że opolskie przedsiębiorstwa usługowe, aktywne innowacyjnie, zajmują 14 miejsce w Polsce z wynikiem 23,4% w stosunku do najlepszego z wynikiem 46,4%. Pobudzenie branży usługowej, można uzyskać, tworząc kryteria dostępu, pozwalające skorzystać przedsiębiorstwom z dotacji lub pożyczek.
9. Analizując prawdopodobieństwo wystąpienia w przyszłości zdarzeń, związanych z inwestycjami, można prognozować, że przedsiębiorcy będą realizować inwestycje w obszarach:
 - wdrożenie rozwiązań B+R (badanie i rozwój), np. zakup licencji/prototypu, zakup patentu, zastrzeżenie wzoru: użytkowego, przemysłowego, towarowego, zakup know-how, zakup wartości niematerialnych i prawnych, usługi konsultingowe – przedsiębiorstwa średnie, **zatrudniające od 50 - 249 pracowników**
 - EKO innowacje, np. wprowadzanie produktów ekologicznych, technologie produkcji i przetwórstwa rolno-spożywczego, wdrożenie zintegrowanych systemów monitorowania bezpieczeństwa produkcji żywności, technologie przetwórstwa i logistyki produktów – **przedsiębiorstwa jednoosobowe**
 - inwestycje z zakresu efektywności energetycznej, np. ocieplanie budynków, wymiana okien, wdrożenie rozwiązań niskoenergetycznych, technologie generujące przyjazny mikroklimat w budynkach, – przedsiębiorstwa średnie, **zatrudniające od 10 - 49 pracowników**
 - rozwój cyfrowy organizacji, sztuczna inteligencja, automatyzacja procesów produkcyjnych, linie technologiczne sterowane komputerowo, robotyzacja produkcji i usług, wdrożenie zintegrowanych systemów monitorowania bezpieczeństwa produkcji żywności – **przedsiębiorstwa jednoosobowe.**
10. Rekomenduje się skierowanie pomocy dotacyjnej do następujących powiatów:
 - kluczborski,
 - oleski,
 - namysłowski,
 - prudnicki,
 - głubczycki.Jednocześnie wskazuje się powiaty, które są najbardziej zainteresowane dotacjami w stosunku do pozostałych powiatów. W kolejności mamy:
 - oleski

- głubczycki
 - namysłowski
 - ... m.opole, strzelecki, krapkowicki...
 - prudnicki
 - ... kędzierzyńsko-kozielski, nyski...
 - kluczborski
 - ...brzeski i opolski.
11. Dokonując analizy wyboru potencjalnego wsparcia finansowego, wzięto do analizy następujące istotne czynniki:
- Wskaźnik PMI dla 2022 roku - aktualny
 - Wskaźnik PMI - prognoza do 2025 roku
 - Wysokość PKB 2020 dla powiatów
 - Wzrost dochodów przedsiębiorstw w poszczególnych powiatach
 - Wzrost przychodów przedsiębiorstw w poszczególnych powiatach
 - Wzrost kosztów przedsiębiorstw w poszczególnych powiatach
 - Poziom zainteresowania przedsiębiorstw dotacjami
 - Istotność poszczególnych powiatów – wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia zjawiska (dotacje).

Wyniki w powiatach - dane zagregowane:

- głubczycki - 20
- strzelecki - 38
- kluczborski - 42
- krapkowicki - 52
- prudnicki - 54
- nyski - 58
- brzeski - 59
- oleski - 60
- kędzierzyńsko-kozielski - 62
- opolski - 67
- namysłowski - 73
- m. Opole - 87

Wyniki w powiatach - dane zagregowane dla subregionów(średnie punktów):

- I. **Subregion Południowy** - 35pkt.
powiat głubczycki, powiat nyski, powiat prudnicki
- II. **Subregion Kędzierzyńsko-Strzelecki** - 39 pkt.
powiat k-kozielski, powiat strzelecki
- III. **Subregion Północny** - 46 pkt.
powiat kluczborski, powiat namysłowski, powiat oleski
- IV. **Subregion Brzeski** - 47 pkt.
powiat brzeski.
- V. **Aglomeracja Opolska** - 54 pkt.
Miasto Opole, powiat opolski, powiat krapkowicki

Bibliografia

1. Ciołek D., Szlachta J., Raport pt: Produkt krajowy brutto w powiatach i subregionach województwa opolskiego – wnioski dla polityki regionalnej, Warszawa-Sopot 2022.

Strony WWW

- <https://gazeta.sgh.waw.pl/meritum/gospodarka-w-czasie-pandemii>

Spis rysunków

Rysunek 1. PMI – stan aktualny I połowa 2022 [pkt.]	13
Rysunek 2. PMI - prognoza do 2025 roku [pkt.]	13
Rysunek 3. Innowacje – zakup środków trwałych.....	33
Rysunek 4. Wdrożenie rozwiązań B+R (badanie i rozwój)	33
Rysunek 5. Rozwój infrastruktury badawczo-rozwojowej, jeśli jest B+R.....	34
Rysunek 6. Prowadzenie badań przemysłowych i prac rozwojowych.....	34
Rysunek 7. Inwestycje z zakresu odnawialnych źródeł energii.....	35
Rysunek 8. EKO innowacje.....	35
Rysunek 9. Inwestycje z zakresu efektywności energetycznej.....	36
Rysunek 10. Rozwój cyfrowy organizacji	36
Rysunek 11. Zatrudnienie nowych pracowników	55
Rysunek 12. Zatrudnienie nowych pracowników	55

Spis tabel

Tabela 1. Struktura próby ze względu na sekcję PKD reprezentowaną przez przedsiębiorstwo.....	5
Tabela 2. Szczegółowa przynależność respondentów do poszczególnych sektorów.....	6
Tabela 3. Struktura próby ze względu na wielkość przedsiębiorstwa.....	8
Tabela 4. Wskaźnik PMI dla powiatów	12
Tabela 5. Wskaźnik PMI dla powiatów oraz % PKB – porównanie/ranking.....	14
Tabela 6. Wskaźnik PMI dla powiatów - prognoza do 2025 roku /ranking.....	15
Tabela 7. Wartość PKB w mln PLN w powiatach opolskiego w latach 2016, 2019, 2020.....	16
Tabela 8. Wskaźnik PMI dla powiatów	17
Tabela 9. Plany inwestycyjne przedsiębiorstw województwa opolskiego.....	20
Tabela 10. Skłonność przedsiębiorstw do podejmowania działań inwestycyjnych z wykorzystaniem dotacji i pożyczek.....	23
Tabela 11. Skłonność przedsiębiorstw do podejmowania działań inwestycyjnych w grupie zainteresowanych korzystaniem ze wsparcia	24
Tabela 12. Skłonność przedsiębiorstw do podejmowania działań inwestycyjnych z wykorzystaniem dotacji i pożyczek w grupie przedsiębiorstw zainteresowanych wsparciem.....	24
Tabela 13. Przedsiębiorstwa korzystające z pomocy.....	25
Tabela 14. Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) oraz niskooprocentowane pożyczki (preferencyjne warunki) wg powiatów.....	28

Tabela 15. Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) oraz niskooprocentowane pożyczki (preferencyjne warunki) wg branż.....	29
Tabela 16. Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) wg powiatów dla wszystkich kategorii	31
Tabela 17. Pożyczki niskooprocentowane wg powiatów dla wszystkich kategorii.....	31
Tabela 18. Dotacje Bezzwrotne (od 30 do 70%) wg branż dla wszystkich kategorii..	32
Tabela 19. Pożyczki niskooprocentowane wg branż dla wszystkich kategorii.....	32
Tabela 20. Innowacje – zakup środków trwałych - podział wg wielkości przedsiębiorstwa	37
Tabela 21. Wdrożenie rozwiązań B+R (badanie i rozwój) - podział wg wielkości przedsiębiorstwa	37
Tabela 22. Rozwój infrastruktury badawczo-rozwojowej - podział wg wielkości przedsiębiorstwa	37
Tabela 23. Prowadzenie badań przemysłowych i prac rozwojowych - podział wg wielkości przedsiębiorstwa	38
Tabela 24. Inwestycje z zakresu odnawialnych źródeł energii - podział wg wielkości przedsiębiorstwa	38
Tabela 25. EKO innowacje - podział wg wielkości przedsiębiorstwa	38
Tabela 26. Inwestycje z zakresu efektywności energetycznej - podział wg wielkości przedsiębiorstwa	39
Tabela 27. Istotność poszczególnych kategorii firm dla dotacji bezzwrotnych oraz pożyczki niskooprocentowane - liczba zatrudnionych osób	40
Tabela 28. Ocena kondycji ekonomicznej w porównaniu z okresem sprzed Pandemii COVID-19.....	45
Tabela 29. Ocena kondycji ekonomicznej w porównaniu z okresem sprzed pandemii COVID-19 – podział wg wielkości przedsiębiorstwa	46
Tabela 30. Ocena dochodów do końca 2022 roku – podział wg wielkości przedsiębiorstwa	47
Tabela 31. Ocena kondycji ekonomicznej w porównaniu z okresem sprzed pandemii COVID-19 – podział wg powiatów	47
Tabela 32. Ocena dochodów do końca 2022 roku – podział wg powiatów	47
Tabela 33. Poziom optymizmu, dotyczący wzrostu dochodów wśród przedsiębiorców w poszczególnych powiatach.....	48
Tabela 34. Ocena przychodów do końca 2022 roku – podział wg powiatów.....	48
Tabela 35. Ocena kosztów prowadzenia działalności gospodarczej do końca 2022 roku – podział wg powiatów	49
Tabela 36. Wartość PKB w mln PLN w powiatach opolskiego w latach 2016, 2019, 2020	49
Tabela 37. Poziom optymizmu dotyczący wzrostu dochodów wśród przedsiębiorców w poszczególnych powiatach.....	50
Tabela 38. Zagrożenie, że firma utraci płynność finansową.....	50
Tabela 39. Nowe inwestycje do końca 2025 roku.....	51
Tabela 40. Inwestycje planowane do wdrożenia do 2025 roku	51
Tabela 41. Stan zatrudnienia w porównaniu do okresu sprzed COVID-19	53
Tabela 42. Plan zatrudnienia nowych pracowników do końca 2022 roku	53
Tabela 43. Zwolnienia pracowników do końca 2022 roku.....	53
Tabela 44 . Planowane zwolnienia grupowe do końca 2022 roku.....	54
Tabela 45. Czy w porównaniu do okresu sprzed pandemii w firmie zmienił się poziom wynagrodzenia pracowników?.....	54

Tabela 46. Wdrożenie rozwiązań innowacyjnych w latach 2019/2020/2021 według branż.....	58
Tabela 47. Wdrożenie rozwiązań innowacyjnych w latach 2019/2020/2021 według wielkości przedsiębiorstwa	59
Tabela 48. Istotność poszczególnych powiatów w kategorii dotacje bezzwrotne oraz pożyczki niskooprocentowane	65
Tabela 49. Porównajmy powyższe dane z liczbą projektów, realizowanych przez przedsiębiorców w ramach RPOWO 2014-2020.....	66
Tabela 50. Istotność statystyczna w zmiennych wielkość przedsiębiorstwa i jego wpływ - pyt. 1	67

Spis wykresów

Wykres 1. Wskaźnik PMI dla branż	18
Wykres 2. Inwestycje w maszyny i urządzenia oraz budynki i budowle w przemyśle przetwórczym w latach 1997-2021	20
Wykres 3. Przedsiębiorstwa korzystające z pomocy	25
Wykres 4. Jednoosobowa działalność gospodarcza	41
Wykres 5. Mikroprzedsiębiorstwa – zatrudnienie od 1 do 9 osób	42
Wykres 6. Małe przedsiębiorstwa – zatrudnienie od 10 do 49 osób	43
Wykres 7. Średnie przedsiębiorstwa – zatrudnienie od 50 do 249 osób	44
Wykres 8. Jak ocenia Pan/i obecną kondycję ekonomiczną firmy, w porównaniu do okresu sprzed pandemii COVID-19?	45
Wykres 9 Kondycja ekonomiczna firmy pod koniec 2022 r.	46
Wykres 10. Zagrożenie, że firma utraci płynność finansową	51
Wykres 11. Przedsiębiorstwa przemysłowe aktywne innowacyjnie w latach 2018–2020 według województw	56
Wykres 12. Przedsiębiorstwa usługowe aktywne innowacyjnie w latach 2018–2020 według województw	57

Opracował

dr inż. Piotr Bębenek

Piotr Bębenek, ukończył studia na Wydziale Zarządzania i Inżynierii Produkcji Politechniki Opolskiej, gdzie od początku zaangażowany jest w prace naukowo-dydaktyczne oraz organizacyjne, realizowane w Katedrze Ekonomii i Badań Regionalnych, a obecnie w Katedrze Organizacji i Zarządzania Przedsiębiorstwem.

Praca doktorska obroniona pod kierunkiem prof. dr hab. Krzysztofa Malika w Instytucie Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w Warszawie (PAN), pt. Rozwój lokalny i regionalny poprzez Odnowę Wsi (studium dla woj. opolskiego) na tle wybranych regionów Unii Europejskiej. Dziedzina ekonomii.

W pracy dydaktycznej zajmuje się problematyką finansów przedsiębiorstw oraz rozwojem regionalnym woj. opolskiego. W 2005 roku podjął pracę w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, ucząc przedsiębiorczości. Od 2001 roku szkoli i doradza innym. Wielogodzinne doświadczenie zdobyte w pracy warsztatowej z ludźmi, pozwala na profesjonalne podejście i doradztwo w przedsiębiorstwach. Uczestniczy w pracach nad wdrażaniem i monitorowaniem regionalnej strategii innowacji woj. opolskiego. Od 1997 roku bierze czynny udział w kształtowaniu rozwoju lokalnego i regionalnego województwa opolskiego. Aktywnie uczestniczy w konferencjach, spotkaniach tematycznych oraz prowadzi na poziomie lokalnym zajęcia w tworzeniu strategii rozwoju. Jego praca przenoszona jest również na grunt innych województw (podkarpackiego, śląskiego, dolnośląskiego), gdzie pełni rolę eksperta w rozwoju Obszarów Wiejskich. Czynnie uczestniczy w warsztatach i szkoleniach z mieszkańcami sołectw woj. opolskiego.

Mocno stawia również na rozwój osobisty, dlatego często uczestniczy w różnego rodzaju szkoleniach, warsztatach, konferencjach.

Jest osobą odpowiedzialną i zaangażowaną w podejmowane wyzwania. Ze względu na bardzo otwarte i entuzjastyczne podejście do nowych projektów i zadań identyfikuje się z przyjmowanymi rolami, dokładnie i sumiennie realizując powierzone mu cele. Jest osobą komunikatywną, doskonale pracuje zarówno w grupie, jak i samodzielnie.

Duża liczba realizowanych projektów, inicjatyw, szkoleń i imprez sprawiła, iż dobrze radzi sobie ze stresem, czyniąc go czynnikiem napędzającym a nie demotywowującym.